КОНТРОЛЬНЫЙ ЭКЗЕМПЛЯР

Масса а мехкашкара пролетареш, вІашагІкхета!

ЕРА. 29 май, 1969 шу. № 64 (4701). Мах 2 кап.

СЕРДАЛО
(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически партин Нохч-ГІалгІай обкома, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарчу Советан Министрийн Советан орган.
Орган Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

1923 ШЕРА ДЕНЗ АРАДУЬЛ

КОНСЕРВЩИКИЙ ДЕКХАРАШ

ХьатІаьттай вай республикерча консерви промышленноста предприятей коллективашна йтгара бехктоххамегІа Йолу ха. Кердача сезонах болх дІаболабе кийчъе еза уж 15-чу кіянага кхачалехьа. ХІанзалца кхоачашданза дика ремонтин балхаш уьх юхейнсача хана чакх а дакъа. ханнахьа шоай болх дІаболабар да царна хьанз хьалхашка латта кертера декхар.

Пятилетка дилагІча шера В. И. Ленин вай бІаь шу дузача денна сийленца накъбахара консерви промышленноста болхлоша чакхдаха лаьрхІин 36 эзар тонн баьцадаараш, 10 эзар сенгІа тонн сом. Паччахьалкхен планах шера аракхеца еза 90 миллион банка консерваш.

Уж декхараш бехктоххаме хилар кхета а деш, кердача сезона лертгІа кийчо ерш я цхьайолча консерви предприятей коллективаш.

Кердача сезона кийчо яра бохх дика вІаштІехьбаьккхаб Ассиновски консерви завода коллектив. Сахха сезон чакх ма йьллингехьа заводе ремонт е еза специалисташ кийчйир. вІашагІъеккар ремонтникий бригадаш. Чакхъяха еза мероприятеш, хьалхашка латта декхараш дІадоазийтар хІара бригадана. ХьалхагІе в хьатІа а ена кийчйир ремонт еча эшаргЙола материалаш. Шин сменагІа болх байтар ремонтникашка. Цул совгІа ремонт еча хІара участкана е цеха бехктохаме бола специалисташ белгалбьхьар. Ишта шоай къахьегам вІаштІехьбаькхорах шхьаниа дена лакхача темпаща кхоачашде делар цига ремонтин балхаш. Укх шера заводе керда отталаш ихе литри ятт литри хула балонаш механизированни хьисапе юларгйола ши машин, сийна горох чакхйоахаргйола механизированни линн. Ишта ехь дукха мероприятеш чакхъяьлай завода ремонтникаша. Заводе деррига чакхдаха дезача ремонтин балхех 90 гаргга процент балхаш хІанзалехьа даьдаьнад. Тахан а тІехьа шиъ болх кердача сезонах дІаболабе йиш йолаш я сомийн сийна горох чакхйоахен ши цех. Кердача сезона завод кийчъеча къьаста дика къахьийгал Радионов Петр керте лаьтта слесарий бригадаш цеха механик Шафшин Ивана кулгалхеча коллективаш.

Ишта дика вІаштІехьбаьккхаб кердача сезона кийчо яра болх Грознески консерви заводе, кхыча предприятешка.

Цхьабакъда, консерви промышленноста цхьайолча заводашка хІанз а вІаштІехьбаьккхабац кердача сезона кийчо яра болх. Республика консерви трест ерригахьайцача хІанзе вать ремонтин балхаш 70 процент мара лац. Къаьстта ясала лел кердача сезона кийчо яра балхаш Самашкински Сунженски заводашка. ХІанзе а тІехьа 60 процент мара даьдаьнадац цу заводашка ремонтин балхаш. Цун керттера бахьан да къахьегам кхетамца вІаштІехь ца баккхар. Юххьанца дена графиках чакхдаха деза балхаш кхоачашдаьдац, шоай чурча торонех бІаза пайда йицабац. Цу доархІамерча балха боегІача тайнара тІахьежам лоаттабаьйан партІйин, профсоюзни организацеша. Эшаш оборудовани, оатхалаш ханнахьа хьатІа екаш хьалхашка латт декхараш дІадоазийталац ремонтникашта, хІара бригада, участка коллективана. Царна юкъе шерра социалистически яхь боаржаьйча, хан-ханнахьа яп яхьа кхетам, ремонтникаш дакьа къахьегама телаш дІадоазийтац.

Ах бутт совгІа ба мара яп консерви заводашка бизача кизапа шоай болх дІаболабе Йисар. Цу лоаццача хана дика хьийкъа баьцадаьраш соми хьачу еда мара да безаш кийча хила еза консерви промышленноста хІара предприяти. Цу тІулакхса лоттабу къоасам ди тІехьа шерагІа боаржабе беза.

Кердача сезона кийчо яр ханнахьа чакхдаккхар дукхача дакъе тийша да материально-технически Іалашон организацеех а. Цар ханнахьа запорни арматура, хьу, электропроводаш, кабельни продукци, транспортерни ленташ, кхьдараш Іалаш да дар бахьан долаш чІоагІа тІехьатетт ремонтин балхаш. Цу гІулакхе дукха е ду паччахьалкхена. Шоашта тІалатта бехктоххам, боаза а бовзаш, ремонт еча консерви предприятешта мел эша материалаш ханнахьа дІакхачийтара еррига шоай торонаш оарцагІъяха декхарийла ба цу организацей кулгалхой.

Консерви заводашка кхоачамдем дола ремонтин балхаш графиках чакхдахара чІоагІа лоархІаме да ЙоагІ-ЙоагІача калраш вІанийсьар, балха тІа хьалха латтача ремонтникий опыт шерре дІайовзийтар, цох бизза пайда эцар. ХІара предприятешта балха беххахита механизацица, техникан дарда тІа къахьегам вІаштІехьбаккха беррига ремонтникаш оарцагІабаха беза предприятей кулгалхоша, партІйин, профсоюзни организацеша.

ШерагІа йоаршае еза ремонтин бригадашта юкъера социалистически яхь. Дя а бийса а ца къоасам сменагІа ремонтникашна болх бергбола гІулахк вІаштІехьдаккха деза. Ремонт сихагІа чакхйоахаргйола резерваш производствана юкъе а яхуьаш, дена итташ е еза кхоачашдаьча ремонтин балхашта.

Кердача сезона кийчача хІара предприяте болх юхьанца дениз ритмично дІабелабдалийтара хІанзе а кийчо а еза предприятей кулгалхоша. Хьачуна еза продукци мел я а хайна, хІанзехьа оарцагІбовла беза уж шига эшаш йола транспорт, специалисташ, белхлой Іалашбара, бригадаш вІашагІйоххара.

Инженерно - технически белхлой, специалисташ декхарийла ба сихагІа ремонтин балхаш чакхдаргйола накъбаш тахха, прогрессивни йола методаш производствана юкъехха.

Ремонтин балхаш графиках чакх а дакъа, еррига предприятеш ханнахьа болх бе дІайолаялийтара мел эша торонаш йолаш я. Царех кхетамца пайда эца декхарийла я хІара предприяте коллектив. Ханнахьа кердача сезона кийчъенна йоаца предприяти хила йиш яц.

КОММУНИСТИЧЕСКИ КЪАХЬЕГАМ БАХЬАН ЛЕЛАЕЧА ЯХЬЕ ХЬАЛХА ЛАТТАРИЙ VI РЕСПУБЛИКАНСКИ СЛЕТЕ ДАКЪА ЛОАЦАШ ХИННАРАШКА

Дезе накъастий!

Советски Союза Коммунистически парте областной комитета, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Министрий Советан дІай-да [illegible] коммунистически къахьегам бахьан [illegible] яхье хьалха латтарий VI слете дакъа лоацарашна а шуга гІолла КПСС XXIII-ча съезда решенеш кхочашьеча, пятилетка хандл хьалха кхочашьяре лоаттабеча къоасаме хьинаре дакъа лоацача республика промышленноста, гІишлошьяро, транспорта, юрта бахама беррига къахьегамхоашка а.

Коммунистически къахьегама тІехьара болам беркат [illegible] Іаламате бокхаа икъ, социалистически экономика сихагІа [illegible] эргайонаш тоешна, коммунистически общественни отношенеш хьахкарех керда сег хьалкховарен процесс сихьа бола чІоагІа низ в хинна дІаэттаб. Из социалистически яхьа лакхара форма я, хІаьта деррига халкъа юкъе баьхьнца шорра дІо а баьржаб. ХІанз вай республикан 111 эзар совгІа сег ва коммунистически къахьегам бахьан лелаеча яхье дакъа лоацарей мугІарашка.

Коммунистически къахьегама ударникаш а коллективаш а [illegible] цхьаьна тарду къахьегама овсарле лакхъяра керда техника [illegible] дулье къоасам лоаттабеча тІагІертта экономика тІехьа, керда гІуллакхаш [illegible] юкъе [illegible], коммунистически хьатьечул моральни [illegible] чІоагІде гІертигеш. В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизаре бола боегІача тайнара [illegible] социалистически яхье [illegible] дакъа а лоацаш, коммунистически къахьегама ударникаш коллективаш хІара денна керда-керда производственни толамаш доах.

Коммунистически къахьегама тІехьарча болама дІахина [illegible] республика экономика тІа-тІа дукхагІа дегІайоалаяре чІоагІъяреш.

Коммунистически къахьегама ударникий коллективий бехктохаме сийлахьа декхар [illegible], [illegible] [illegible] къахьегама овсарле эгара лакхагІча бахамера кхоачаме лакхбалга Іалашдарах, керда техника [illegible], хьалха летта опыт шорра дІайоаржадарах, [illegible] хІаман [illegible] [illegible], шоай хьехамца беррига къахьегамхой коммунистически [illegible] бола [illegible], керда общество [illegible] гІулакхий [illegible] чуйнца Іамабарах.

КПСС областной комитета, Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума, Министрий Советан дІакхайкаду, коммунистически къахьегам бахьан лелаеча яхье юкъе дакъа лоацаш йола а [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] цун лаьрда — [illegible] бедхий кхаскаш!

[illegible] Советски Союза Коммунистически парте — [illegible] [illegible] [illegible]!

КПСС НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМ — НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ — НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ

П Л А Н ТІЕХКХОАЧАШЪЯЬЙ

БІаьстан хаденнаш ена а еш, бІаьсти юв культураш дІаера план кхоачашъяь баьннаб вай республика бахамий кхаш лелахераш. Тхьаь алхагІа вай тІахтовчаш 219 гектара тІа дІайийнай бІаьсти юв культураш. Веита аьлча план 107 процент кхоачашъяьй, хІаьта дІадаха шу укх хавада нийсдича 18 эзар гектар дукхагІа Ійийнай уж. Яьаге баланс дикка алсамъяккха торе хулийтаргья ялатан ялатабобоьне культураш (хьажкІаш йоацаш) дІадахача шерарчул 30 эзар гектар дукхагІа дІаера а.

БІаьсти ючча культурашта юкъе лоархІаме меттиг дІалецъ хьажкІаша. Уж дІайийнай укх шера 85 эзар гектара тІа — дІадахача шерарчул 10 эзар гектар дуккха кхагІа.

ХІара шера вай колхозашкеи совхозашкеи дукхагІа дІадуь атга. Укх шера а, план 103 процент кхоачаш а еш, 3372 гектара тІа дІадийнад из. ХІаьта хІама кхы а дІаэуш а да. ХІанз механизаторий керттера декхар да дІайийначча хІамашта лерттІа гІулакх а дем, уж дика хьувкълелта.

П. ГРЕБЕНЩИКОВ.

ЗАВОДА ВОІ

ГІАР ендай токарни станокаша, церех хІерене шиъ да тата, зов, цІуезар. Мостовой кран а бола беш, юкъюкъе тейІа хьатоз нахьа цІогІерч. Уж еррига оазаш лакха айну, хьучча кхерам шолха бовхаа санна, кхы тІа а чІоагІъю.

Цех сийрда. Шерача корех чуххх бІаьстан ден кхаьга сердал. Корал араьна чевлхак баьцдара бос лап гаьний.

Спецовкаш юхаш бола бовхлой латта станокашта хьалканна. Крана корпусаш хьокхаш ва Крапивин Владимир. Найсача, сабарерча оазаца ек цун токарни станок, гама кІалкара хьаухаша шокхи хьуезаш урагІа а ухаш, наг а луш, гІазарилгаш санна Іолег- яхье. Кадайн бІубаннан бІубаннан лелаю Владимира кулгаш станок. Цун юкъмараш цІенхьаьта а, бІарг тІера ца бовлхаш хьаж из гамега, хІаьта из ца хоеш а цунна тІера дІатуллабаьча, гІадахе велаькъамар дваля цун. Шиъ гІулакх дукхадеззадана Владимира, цудухьа бола а веъ цун дика.

ЦІа баьрамхьйл агІа цун станока тІа. Бокха ди чакхдала хІана а гаьна да, хІаьта цо шиъ сменин норма тхьовре а кхоачашъьяй.

Ветерана дешаш, дыхьокем санна, дег чу дийшар.

Къона воача хана денз къахьега волаваннан Владимир. Дийтта шу даьнна вар из № 3 йолча ремесленни училища кІалара самагІа цо кхадаьча хана, хІаьта цул тІехьагІа ши шу ма даьллига а завода вара из токарелла болх ба. Из хьалхзеваьа цуннна даьх наьнан матте дІазттача болхлой коллектив. Цига Іамаэ из болх беча сега сий да, новкъостий доттагІала мах ба. Цу заводе 1951 шера, вахар из комсомоле хІаьта ши шу кхы даьнча — коммунистий парте членалла. Шиъ хьамсарча коллектива дегІаухар из шерра шера, квалифицированни токарь, гражданин, коммунист ше хилар тарре. Новкъостоша къьастта сий деш вар из, цудухьа цунна уж а, ваьар, шиъ гаргара мах санна, къьастта дукха.

ТІом чакхбаьннача тІехьагІара, 1947 шу дуьл деша хала дар. Цу хана вара ремесленни училище а цул тІехьагІа заводе а, цу хана вІзар цунна советски сега дегаа камаршаш шиъ ДаьхІн йІохахе. ХІаьта хІанз, станока хьайтаьча латтеш, цу йовхоннен дег тІорча безамаш хьнарра къахьегарца жоп лу цо.

Владимир Николаевич Крапивине цІи Іоьнннеш производстве къахьелаттарий хьокхамий доске тІара. Сийлен доске тІара.

ХІаьта Владимир цо заводе ветерана ДмитрІевича токарь Владимир Дмитриевича [illegible] опыт Іомаш вар. ДеррагІа цунна тІехье цун [illegible] [illegible] из. Вон токарелла [illegible] [illegible] воача хана Владимир цунна уллув вар. Владимир Дмитриевич, чоалхаргІа доле гІулакх цунах тийша цунна тІа а делле, кхьнча станока тІа оехиттана хана ветерана станок хьаьцаш вар В. Н. Крапивин, хІаьта шийх бечна тешаш, сийлекца кхоечаш а бу. Владимир Дмитриевич мастерелла болх бе хьолаьччун тІехьагІа, цун дІамагІа велча цІорахоча эттара тІаьхьара цун станок хьийцар.

Токара болх дукхабоаш хинна Владимир. Станока хьаккашка массане а тІаенйрзе къахьегар. СменагІа 1,5—2 норма массане а нийта бер цун хьокам.

Цеха эттара вІалхарчерца коммунистически къахьегама ударникаш цІи ейней Крапивин Владимира. ХІаьта из денн къахьегама овсарле лакхъяра накъхьен лохаш хиннив. Шиъ сменщикеца Староковве Викторца цхьан сменагІа болх бе эттар из, хІаьта из бахьан доаааш цунга йиш хилар оборудованн нийсаьш йоа ха кІезиге.

Масала, шиъ смене воагІаш хулар Староковве Виктор, хІаьта Владимир балхах чуйине воалар. Старокавева, цо цун метте хьаэттача, станок юха а ца соцаш, гІулакх дІаяо доладора. Аларт дІамс доацца бора шина а болх. Шина а сменагІа даьккха алче нийсса декъар. ХІаьта Крапивин Владимирах тийше цунна шиъ мухар денначча хана, мукхар дийкар Староковве Владимира в.

— Цхьан нарддах ма бой оаш болх. ТІеддине мара ал е тергьяц продукци — аьлар цо. Техническа тІахьожама отдел тийшар болхлоачун доаш чІоагІа хургалерах, хІаьта сменщикий юкъа цхьа клеймо хилар.

Шиъ къахьегама толамех кхоачамбеь Іелургвелаш вацар Владимир. Се ца тоалуш знанешта тІахкуш вар из, Сайрийнарча школе деша вахар из. Хала дар деша. ХІаз санна ваткоен класс вцар школашка. Кхаь кІирах цхьан кІирана мара хьалзарча сменагІа болх бацар Владимира, воьаш еррига а кхоаалгІа, бийсанара ер. Парта хьалхашка агІанаш сайренарча занятешаре воаллаштьа а, станока тІа водар. Хала дар — гаттара хала. Цхьабакъда, цо школе толаме чакхъяьккхар, хІаьта 1963 шера педагогически института исторически факультете деша а ваха укх шера из толаме чакхъяьккхий Владимир Николаевича.

Сагем бовза сег оал заводе Владимир Николаевичах. Цу дешарца гаттара нийса тоаргальшй цун оамалий керттера белгалонзаводда дакхий гІулакхаш кхоачашдеча массеза а хьалхарча мугІаре хулга, нардадер поакига, коллектив, наха гІулакх делга. Бокхча общественни болх баьб Владимир Николаевича № 13 йолча цехе токаралла болх беш волча хана. Из вар цеха партбюро секретарь а, заводской парткома член а, завода коммунисташ КПСС райкоме обкоман членалла хержаь Владимир Николаевич, из хиннав профсоюзе цеховой комитета председатель, новаторий Совета председатель, новкъостий суда председатель, дакзе городской Совета депутаталла хержа хиннав. Институте деша вагІаш цо воллашехьа а, № 13 йолча цехе вІашагІъяьнача, КПСС истори Іомадеча политшколе пропагандист хила лаьра цунна. Цу школе дешаш цалора 22 коммунист ва.

1965 шу чакхдоалаш денака дикавтар хилар Владимир Николаевича — хьнара къахьегарах Советски правительстве Ленина ордем елар цунна.

— ЙоагІаш вайн новкъоста, — йоахар цунах болхлоша.

— Оаш массане а къахьийга ордена меделаца йоаккара дика кетар санна, дика нах да шо! — жоп лора Владимир Николаевича новкъосташа шиъ совгІат даькъале дийцеча.

Шиъ хурдаь шиъ балха опыт вагІеркоаьта дІаяла гІертар из. Дукха къахьегар кхича заводашкаре хьийца керда хІамаш новаторий Совета новкъосталца юкъеккалье, болхлой къахьегам аттача баккха, цун вахарле лакхье гІерташ.

Цудухьа тамаш а яц, профсоюза заводской комитет кермараз дола доаш заводе эттача хана болхлоша цунна юкъе Ленин ордем лелаеш вола токарь Владимир Николаевич Крапивин зарна вьна предложени хилар. ТІанкха завкома председатела заместитель хилар цунах. Шу даьнхар цо из болх беш. ЧІоагІа къахьийгад цо социалистически яхь лерттІа йоаржаяре. Из вІаштІехьйоаккхиига цунна тІадакхладар.

— ТІагІаллара цо е эшап, дизе тІаэца деза социалистически декхараш, — аьлар цо красномолотовцашка. — Нагатьа санна тахан 30 оатхал Іайха йой, кхаана 32 е еза, матта денгара денга болх дукхагІа а беш дІааьла еза.

Це баьча хьохамагІа цу тайпара декхараш тІанйцар, масала, № 13 йолча цеха токара Барабанов Григора, хІаьта сменагІа боагІа бола дукхагІа а бир. ХІанз цу тайпара декхараш тІаийде баьннаб завода дукхагІа бола болхлой.

Ленински денешка кхы а шерагІа аьржий социалистически яхь. Производстве хьалха латтача дикагІа йаршита карагІдаьккхаре, рационализаторий, новаторий толамаш тІеяздерт ассагІата кхина дар заводе.

ХІаьта дІадара шу чакхдоалаш красномолотовцашка, профсоюза завкома председателалла хержав Владимир Николаевич Крапивин. Ленина ордене лелеча цо шиъ деррига хьежаш тІадохийт новкъостий шийх беза цо беза тешам а [illegible] [illegible]. Владимир Николаевич [illegible] [illegible] завода [illegible] [illegible] производственни бытовой гІулакхаш кхоачадаре. Профсоюзе завкома бокхкха болх бу профсоюзе членаш техническа прогресс бахьан долаш лоаттабеча къоасама, производства культура лакхьяр, къахьегама овсарле лакхъяргйола керда резерваш карвортьяр, пятилетка хана хьалха кхоачашьяр, В. И. Ленин ваьча дийнахьа денз 100 шу дизаре коллектива а хІарене а дизза къахьегама совгІаташ кийчдар дукха лелаеча яхье юкъеозара.

ХІара денна йоакхо а езаш дукха болх хул завкома председателе Собранеша хила, болхлоща хьамьал да, профсоюза членаш декарешкен завалленашкен хьаха еза. ЧІоагІа уйла тІеэхийта езаш хул завода болхлошен цар береш культурни салоІагІа вІаштІехьдахара. Уж да балха шиъ цо къахьегам доккхе массеш санна.

Владимир Николаевича накъха тІа йоллаче Ленина ордене цунна массаза а дагаухийт наха фу хьокам а цар торко еш а хьана, са ца кхоадаш пролетарски гІулакх хьаллоаттада вьнача Ленина васкета. Уж васкетам дизза кхоачашдеш ва токарь - ветеран.

К. СОКОЛОВ, автора сурт.

А. Н. КОСЫГИН АФГАНИСТАНЕ ХИЛАР

КАБУЛ, 27 май. (ТАСС спец. корр.).

Селхан сарахьа Афганистана Премьер - Министра Нур Ахмед Эттемаде СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина сийна прием йир.

Прием еча хана Афганистана премьер - министра Нур Ахмед Эттемаден СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгиен вІаши къамьалаш дир.

Н. А. Эттемаде баркал аьлар А. Н. Косыгина из Афганистане варах шиъ цІерагІха шиъ кол летай цІерагІхи моаршал а хьаттар вокхача хьыцага.

Е виза хул, аьлар премьерминистра, Афганистан шиъ лоІаме хилар юхметтаоттадаьча а Советски паччахьалкхе хьаьча а деношка шина а паччахьалкхена вІаши къоабальеш доттагІлен поеланеш дІа — юха яхьийта шоаттъкаи ятт шу доалаче хана.

Историе тІа дІатІаьздаьд Афганистан шиъ лоІаме хилар тІаэца, шиъ мехка юкъе дика гІулакхаш отталах цар вІаши гІулакхаш леладергхилара юкъ хургалар хьалхе а дика довзаш дьнна доле 1919 шера 27 мае хадаьна исторически письмо тІара деш.

Афганистан шиъ лоІаме хилара тІехьа къовсам лоаттабаьча афгански кулгалхошеш Советски паччахьалкхе хьаьчча советски кулгалхошен дара еза дика гІулакхаш ду дика доалахой хилара, вІаши лархІара е тешара в, дарда тІа, хьина белгалдаьккхар Премьер - Министра. Дунеъ йоккхий исторически событеш хулаш дІадахача ах бІаь шера дика лоеттад уж гІулакххаш, хІанз бІубена шоай шоадагІча ах бІаь шера чу доалаш а латт.

Цу къамалаьца дувазденна, ше доаш оалаш А. Н. Косыгина Советски Социалистически Республикай Союза халкъен, правительствен цІерах дег чура даькъал дийр Афганистайна хадкь а правительство а, цар моха шиъ лоІаме хилар юхаоттадаь 51 шера чубоаланн хиларца дувазденна дика ловша а баьккхар.

Шун моха шиъ лоІаме хилара Дя делхар советски - афгански дипломатически гІулакхаш оттадаь 50 шу даьлрца нийсаенад, аьлар А. Н. Косыгина. Къона Советски республика лаьрхІича эгара хьалхарча паччахьалкхенех цаІ яр Афганистан, Шун Даьле шиъ лоІаме хилар хьалльа эгара хьалхара паччахьалкхе яр Советски Росси. Оаха цІакха а дипломатиргдац вай юкъарча доттагІлен дикача лоалахой гІулакхийн лардаш екхар Советски паччахьалкхе хьаь, Малхбоалехьа халкъий сийлахь - вокха доттагІа В. И. Ленинн шоай лоІаме хилара тІехьа къовсам лаьттача хана афгански тІорбаьца бола дехтелаш хилар.

Дика лоалахой хиларен вІаши гІулакхаш леладарен накъ хана цІа бохйбен чакхбаьнниб политикана меттел дукхача паччахьалкхенашта уж йолаш хилара а йоккхий халонаш тІаоттаеш дунен халкъашта юкъерча Іалашоната толлахьерча къалаша, аьлар А. Н. Косыгина. Вай дах чІоагІа вІаши лархІара а вІаши тешара а уйлама, машаре вІаши конструктивни гІулакхаш леладара бувзамаща дийза дика лоалахой, доттагІий сапна, шерагара шу массиза доал чІоагІлу вай цхьатарра боккъонаш йола экономически бувзамаш, дегІабоагІа вІаши пайдане йола торгови, шерлу вІаши леладу культурни гІулакхаш.

ДІахо А. Н. Косыгина йоах, империализма, неоколониализма, великодержавни шовинизма нийзаш фунагІа дель а Малхбоалера халкъаш мукъадаларен шоай лоІаме хиларен гІулакх дохаде, массане юкъара машарк кхерамлен чІоагІъяра ловкъарле е гІертача хана, советско - афгански доттагІлен гІулакхий хьокхам къьастта бокха лоархІам болаш ба.

Советски Союз арахьарча политике хаддаяза ленински новкъа, еррига машар безача паччахьалкхешцара доттагІаеш гІулакхаш дегІалоаладара, агрессе, кхылола халкъаш лоал оттадара, кхьаь территореш хьалуацара политика хІама тохара тІабераабаьча новкъа йода.

• • •

КАБУЛ, 27 май. ТАСС специальни корреспондентий Б. Лукьянових А. Петровех хьахойт:

Официальни доттагІлен визитах Афганистане вахе вола СССР Министрий Совета Председатель А. Н. Косыгин Афганистана король Мухаммед Захир Шах волча хиннав хилав.

А. Н. Косыгина Советски паччахьалкхен цІерах даькъала вийцар доттагІал долча афгански паччахьалкхенна керте латта король Мухаммед Захир Шах лезача шин дейна — Афганистан шиъ лоІаме хилара а СССР-ах Афганистанаи юкъе дипломатически гІулакхаш этта а 50 шу дизарца. Шиъ моха тоабаь эргабоаккхача гІулакха афгански халкъо толамаш лаьар лоаш ловца баьккхар цо.

Вертлош, беаме вІаши къамаьл деча хана хьоахадир тайпатайпарча долкхошка вІаши-советско - афгански гІулакхаш леладара дешайн шина а мехка хьаштІола дунен халкъашта юкъера проблемаш, царна Азера хьал а долаш.

• • •

КАБУЛ, 27 май. (ТАСС спец. корр.). Тахан сарахьа Афганистана короля Мухаммед Захир Шаха доттагІаеш официальни визитах укказа вена волча СССР Министрий Совета Председатела А. Н. Косыгина сийна шу оттадир Гульхана Дворецe.

Коммунистически къахьегам бахьан лелаеча яхье хьалха латтарий VI республикански слет

Селхан, 28 мая, город Грозне В. И. Ленина цІерагІча культура дворецe Нохч - ГІалгІай АССР коммунистически къахьегама яхье хьалха латтарий VI слет хилар. ЧІоагІча тІоарош а тохаш хорж слете дакъа лоацарашта сийлен президиуме КПСС ЦК Политбюро.

КПСС Нохч - ГІалгІай обкома, Лакхехьарча Совета Президиума, Министрий Совета цІерах слете дакъа лоацараш даькъал буш КПСС Нохч - ГІалгІай обкома хьалхарча секретара нов. **С. С. Апряткин**.

В. И. Ленин ваь бІаь шу дузача денна сийленца накъбахара даькъера коммунистически къахьегама тІехьа къовсам а лоаттабеш яхье баьннарий декхарех доклад йир Нохч-ГІалгІай облсовпрофа председатела **С. С. Сидельникова**.

Доклад чакхъяьннача тІехьагІа пренеех къамаьлаш дир коммунистически къахьегама ударникаша новкъосташа Грознени химически комбината воккхагІволча аппаратчика **А. В. Кукспалова**, «Красный молот» завода аьшкапхара **В. А. Верниик**, МалгІабикерча къаьвагІволча механизатора, Социалистически къахьегама Турпала **Ф. Л. Колесникова**, Грознески локомотивни депо машиниста **В. И. Сальве**, Старогрознефть «НПУ кхоалагІча промысла заведующе **Г. В. Шамилева**, ВЛКСМ Нохч - ГІалгІай обкома секретара **С. С. Кериимова**. Грознески водопроводно - канализационни боахама мастера **Т. А. Тихевича**. Урус-Мартана района «Красноармейский» совхоза бригадира **В. Зелимханова**, «Грозпромстрой» треста СМУ-4 комецихкий бригада бригадира **Ш. Хидиева**.

Слета доакъашкой даькъал буцаш къамаьлаш дир Чарсий-Балкхарой облсовпрофа секретари нов. **Васильева**, Къалбаседа - ХІерий АССР гІишлошъерий гІишлон материалий болхлойн профсоюза обкома председатела нов. **Ермакова**. **Дагестански АССР** **нийсача** механика заводе директора нов. **Хасанова**. Массеза вахза я волаш тІаэц слета доакъашхоша Нохч - ГІалгІай АССР беррига къахьегамхошка даь хайкарел.

Слета балхах йола отчет кепотаргда.

Къалбаседа-Кавказски кинохроника студе болхлошта Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота ялрах йола

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА

УКАЗ

Эльдаровеpча № 58 йолча скважинe еьна цІа йоаеш лоаттабаьча къовсама а гІучахьа ареетташ хинна кІеж социара а хетадаь кинофильм лакхара болх толаме чакхбаккхарахи тІехдика арахецарахи Нохч-ГІалгІай Автономни Советски Социалистически Республика Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота лойла укх новкъостошта:

Катурин Виктор Николаевича — Къалбаседа - Кавказски кинохроника студе звукооператора.

Колесников Михаил Петровича — Къалбаседа - Кавказски кинохроника студе режиссера-оператора.

Лифох Эдуард Петровича — Къалбаседа - Кавказски кинохроника студе кинооператора.

Непомнящих Павел Михайловича — Къалбаседа - Кавказски кинохроника студе режиссера-специалиста, текста автора.

Павловский Остап Васильевича — Къалбаседа - Кавказски кинохроника студе директора.

Шахов Юрий Николаевича — Къалбаседа - Кавказски кинохроника студе кинооператора.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель **Н. АЛМАЗОВ**.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь **Г. СКЛОКИН**.

В. И. ЛЕНИНА 100 ШУ ДИЗАРГА

НАДЕЖДА КОНСТАНТИНОВНА КРУПСКАЯ

Ленинах дагадоагIараш

ДIаходадар. Хьалхарчунга хьажа №№ 145, 146, 150, 154, 157 (1968 ш.), 4, 6, 9, 11, 13, 15, 18, 20, 23, 27, 28, 29, 34, 37, 38, 41, 45, 47, 49, 50, 61, (1969 ш.), йолча «Сердало» тIа.

Ший доллачу болам зIамигта бохкам дийара псиполига къаста халача боккхар Советий Iаьдал эттача ... организацийн ... болх...

Цкъа дийца Iензар кхо Ильичаца анархизмах. Дагадоагlа сона Шушенски хьача юрта эггара къолла тха хинна къамаьл. ДагадоагIа сона, Ильич вочча ссыпце са дIахьача хане сакъердам а хулаш хьажар со цун альбомага, тайп-тайпарча политически каторжнийн фотографически карточкаш дар цу тIа. Чернышевские ши фотографи а дар, царна юкъе дар Золя фотографи а. Аз къоттар цунга хIана леладу Iа къьастта Золя фотографи, аьнна. Золас го даьхача Дрейфусе гIуллакх дуьцу волавелар из, цул тIехьагIа Золяй произведенеех тхоашта хетараш дийцар оха, аз цуьна дийцар, Маркса «Капитала» 1 том тIагIертте Iамадеш со йолаш эггара хьалха цу хана аз дийшача «Жерминаль» икьна Золяй романа чIогIа, даг чу есса сайга уйла яйта хилар. Романа тIа язбу французски болхлой болам, хIьата цига вуьц кераIомаьчча ккал пхьагала кулг хьекташ воалла, цу ханна «долла хIама хIаланде, долла хIама доккде дезаъ яхаш дуьцаш воалла эрсий анархист Суворин.

Ильича цу хана чIогIа дуьцар сона болхлой организованни социалистически бола болами анархизми вIаши дукъал хилерах. Цул тIехьагIа ниатхъа дагадоагIа сона 1905 шера Таммерфорски конференце вахало хьалха анархистех Ильичаца хинна къамаьл. Дукха ха йоаццаш аз юкайнйшвар цу хенах йола «Социализми анархизми» яка Владимир Ильича статья. Геттара дика еннай цу тIа анархизма карантеристика:

«Анархистий миросозерцани тIаклалтIаьккха буржуазни миросозерцани я. Цар индивидуалистически теореш, цар индивидуалистически идеал дукхьал социализмана дукхьал — я. Цар уйлаш юкасоцалургбоацача низаца къехьегам юкъера берзабеча йодача буржуазни строя кхоане а йоацац, цу строя тахане кхьиттал цун дIаякха хи, къьостта, ше цхьа волча, зIамигача производителя цIаьхха хулача хIамено деш доле доле дуьц. Политически къовсам ца могабеча боккхача цар тактика кхоастабу пролетараш, бокъалдар аьлча цу а вокх буржуазни политикана юкъе пассивни дикъелоацараш бу царех, хIана аьлча политикех бокъонца дIенъостабар боклошта хила йиш йолеш а чекхдаргдолаш а дац» (В. И. Ленин. Соч., биъъа гуллам, т. 18, оагI. 131 — 132. Ред.).

Духхьал из дар оаха Владимир Ильичаца 1905 шера дуьцане хилар.

1919 шера май бетта школе йоацача образоване I Еррилгроссийски съезд хилар. Из доккъала йийцар Ильича. 1 Еррилгроссийски школе йоацача образоване съезде 800 делегат бар, царна юкъе — дукхха бараш парте боаца нах а болаш. ДукхагIбараш дог гIоадьнна бар, дукхха бараш фронте баха ваIвлуш бар. Цхьабекъда ца съезд вIашгIехьаьккхача тхона, большевикашта, гуш дар дукхача дешей хьакъехьа боррнгача а делегаташа советски демократии къьалга кхетаеш цо хилар, цуй советски демократизм буржуазни демократизмал сенца эргаш я хоеш ца хилар, Ильича цIаьхха а доклад вр дезар оаха. Из рьаза хилар, 19 май «Кортемуклалени ниисхони позунгеаша халкь Iехадарах» йолча темах дIаьхе къамаьл дир цо, капиталистически пенчахькализен зьылиаш цу лозунгаша мел чIогIа Iехаду халкь дийцар, хIана Советий Iаьдало — пролетарната диктатура — йаз социализмага бугаргилерах дийцар, Советий Iаьдала хьалхешка латтача хаионех дийцар.

«Панчакьамхен из керде организаци хьеуга Iаьлмате боккхача къахьегамца, — йоахар Ильича, — хIана аьлча вовй зIамигача буржуазни харцахьера гIуллакхаш, негадениа хьувзар дIадениккар из эггара хьалагIа дар да, из низ беш вола помещик а ниа беш вола капиталист дIавоалхачул миллионазза хелагIа да, бакъда из миллионазза беркатегIа де эксплуатацех муиъа йола организаци хьаьра. Пролетарски организаци из деккар кхоечандича, тIаккха бокъонца котъргъа социализм. Цуьна хатаба база ший школьнии школе йоацачех образоване берригга болх» (В. И. Ленин. Соч., биъъа гуллам, т. 38, оагI. 371»). ДIахо руконисa тIа да: «Школе йоацача образоване I Еррилгроссийски съезде Ильича къамаьлага ладугIаш, сона дагаукар массене а анархизм кIоаргге йоазаш хинна Ильич анархизм йоалаш ва хааш кест-кеста бехке веш хинна хилар, бецке вора Плеханеод. Советий III съезде бехке вора Н. Н. Суханова.

Советий III съезде (1918 шера январе) Ильича йоахар хIана, буржуазни строй овлангара деиз йокхе ... хана, анархизм фу я хоеш хилар вакаре анархизмe да вейна. Школе доацача дешара съезде Ильича йийца анархочун — единоличника анархизм 1919 шера бIаьсти гучаьлзар зzараш долча кагийча кIамашца. — Ред).

Нагахьа санна Советски Iаьдал хьадара гIулакха хьакъехарча анархически уйлащце къовсам лоттабенза баргбоацаш хиннабале, тIаккха кхы а чIогIагIа эшар из ЦIеча Эскаре. Цига анархически уйлаш партизанщина формага юклар. Украине хиннача граждански тIема опыто кхы дигагIа хьокха йиш йоацаш хьакьехар ЦIа Эскар вIашагIтохара халолаш. Цунах дийцар Ильича 1919 шера 4 июле ВЦИК, болхлойн анархойн депутатий Московски Совета, Москван профессиональни союзийн фабрично-заводской комитетий вихалийн Московски совета вIашагIкхийттача заседание цо къамаьл деш.

Ильича дийцар граждански тIема хьалхарча шера залонех, отрада тIехьа отряд мишта чена, сиза вIашагIьенка йийзар. Цо дийцар:

«Украине геттаре кIезига пролетарски, кхетам болаш, петлюровски дезорганизаци йолкин немецки империализмо низйоттан ... тIа стихийно хьаулар молетагIали партизанщинех. Хlара отряд ахарзой горзага кхуддар, моттиге шоай ... гIерташ ... «Батька» хоржар. Центрера Iаьдал цар вIалал а верхIацар, хIаьра батькона хетар шийх моттигера атаман, дерригга украински дешаше къоестадергдслеш хетар цуьна, центре доча цьхьана а хIамил ловрхIам а ца беш» (В. И. Ленин. Соч. биъъа гуллам, т. 39, оагI. 36. — Ред).

ДIахо Ильича дийцар, цу организованность йоаца, партизанщина йолча, кигар эттече хьаьна Украинана мая бахна бала, кхао тIаьттар. Лер ца юсаш дIахо йиш яц из опыт.

«Йозара, партизанщина урарьи кхетейир Украинас, — йоахар Ильича, — Ерригача украински революце гола тохара зама хургъа цуьх, Украина ерригa дагIаахара хоьуш хургда из. Из — вай а лейна гIулакх дар, оаха деррига а дергда! яхаш партизанщинан револючионии бий эгабарем хабарашкара доагIаш ... хана, чIогIагIа, тIагIертта, хала организационии боле баьза бергбоацаш хилар кхетадарга доллаш гIулакх дар. Октабр хиннача тIехьагIа дукхха бетташ дальча вай маьце а вай дика толам бьякка а нигь бар из. Ерригa хало... эшаргхилар чIогагIа бIубенна хьеж вай кхоменга (В. И. Ленин. Соч. биъъа гуллам, т. 39, оагI. 36 — Ред).

Ильича дага лоттар ... чашилар: социалистически организованность образец а хилла дIаттар ЦIа Эскар...

Советий Iаьдал чIогI ма лу, моестагIа малаи, доттагIа мална гойташ дукхача нимаe бIаргеш граждански тIемо хьа ма дел — маллара дарданьарча зсарий влишм. Шоай кIийле йохам болчa цар анархистаца дIа а хьиэтта, царца цхьача 25 сентабре Леонтьевски перечекел МК агитаци пропаганд дешаш дуьцача хана из моттиг эксийтар, 12 саг а вуьш, царца МК секретарь вол. Загорский а волаш, 55 саг чоанеш а ец. Из эккъийта хиларах эггара хьалхара хоам къьачар тхога Инесса Арманда, цуи бо... заседания ... тIа ... бовш дальча цу йоагдалча гIулакхо хьалонхар эсерий партийн анархисташ организаций мел яха боацача дений, социалистически революце деашараш кхеттадечерй, кьоахбегилице дезараш кхетадора эсераш мал тханa бевниеб». — Ред).

Бакъбенна, хьаьстта бола хьалхарнийса ... хилар белгаш а доахаш, къахьегача дарххой деррига хаараш цар мировоззрениин ах мел Iадилаш да а дуьцаш, Ильича эггара юххьанца дена баIганд... Боккха лалабара коллективни формаш долазза дергдоацаш хилар, хьаттах юкъара пайда эцарготола коллективий коллективаш хьаа ааз, юртбоахама коммунаш, артелаш хьеe ааз, йоахар. Цу гIуллакха миниатораш городскойн юртбоахамен болхлой хургба йоахар цо, цу хьакьоькъарe болхлой моллагIа а инициатива хьаллоацар цо. Вайна хоа, 1918 шера бIаьсти юртбоахама артелаш кхе СиберегIа, Семипалатински бахача обуховски семеникновски болхлой инициатива цо хьал миштa лельцар. Лельтта цхьана леладарa дакъьаpa кхи а докхагIа доле гIуллакхаш а хьаллаьцар цо.

ХIьата цхьякхаа a тайпа коллхоз уттаьцар шийна. Цо хадденза дуьцар юрте боахама массенаьна а коллективизаци а йиш хуллийтаргIола предпосылкаш кхоечашъе эзаш хиларах. Парте VIII съезде цо дийцар трактарех, а эзаш хиларах, ахархой кхетам а эзаш хиларах лакабенза барграйттанца бача байха механизаци боацаш хиларах, хIана аьлча из ца дача коллективизаци бокъонца дIакъалхашка йохалургъац, бакъда цо нитта дуьцар колхозаш хьаьра моллагIа а инициатива хьалаце эза, яхаш.

1919 шера Владимир Ильича ше вахача Горкашка бахача боалхошта вьялхашка оттадьдар мерлана тайпара бола коллективни боахам вIашагIтохара дош. Цхьабакъда Горкашка баьха дукхагIа бола болхлой цу гIулакха ... дIабигабар латышски болхлой, уж бахача моха гьане дбаш, кьоестабе Нертёж. Горкашкарча болхлойга, беррнгача латышски болхлошта а сона, гой бар помещикам, ... коллективни байха, совхоза дола дагла вIашгIехьдаккхара. Геттара кIезига хIана хоеш бар уж цу ...

Совхоза хьакъехьа Ильич фу де гIерт кхетадеш вецар цу хана Горкашкарча боахама заведующи хинна ... Цу ... лелаш ... хьттар ... хьакъостаж ду ... хоашта, аьнна. Нов. Вевера ца кхеташ бIара а хьежа ... делар; «Ахархоца рассади йохк оаха», аьнна. Ильич ... хIана ... ваелензар, хIьата Вевер дIавахача, эгIазвехано сона. БIара а хьежа аьлар: «Къамтелла дош хIана хьттад а кхетадензар». Цул тIехьагIа боккха боахам лалабара хьоккам тергболаш совхозаш а эзнга ца кхетадеча Вевергара дукхагIа хьадека болабелар...

Коллективни новкъа боахам биллара ахархой тIабигара дуцагIболча ахархошта юкъе йIаьххача хана бола бе безер. Ахархой писмош дешаш Ильиче хадденза холора из. Юртарча къаьжк ахархочо-хадача писмо тIа Ильича из белгало йиса йолаш а. 1919 шера февралорча — маьхерча цу письмо тIа Ильича белгалдоеккх: «Середняк - ахархо баьхьи айль гIар», аьнна.

Парте VIII съезде (1919 шера 18—23 март) юкъера боахам болча ахархочун доле дош шо мадерре дизза оттадьдар. Съезд къеллаш ше къамаьл даш из дош ше мадерра къоестадеъ оттадир Владимир Ильича.

«Юртерча буржуазбецан хуламцен къахетан боацаш лоттабеча тIамо хьинхарча мугIарe оттадора юрта пролетаринти ах пролетаринти вIашгIтохара деккараш. Цхьабакъда коммунистически общества чIогIа леодаш йохка гIертача парте дIахо тIа боккхара хьалхашна оттаду деккар да юкъерча ахархочунца вай леладе деача гIулакхах дола даш кийса къоестадар. Из ... дош де. Из ... шо ... вадарра шоера ... хинаIц вай Советски республика хIара эша йердаш IалашIьлптца». ДIахо:

«Юккерча ахархочун хьакъехьа чIогIагIа цхьоагIен кийлан оттаргдоIаш хьалхе лелабе эша хьадда, къьостта, юрта беча балха опытаца тахна кертара правиленн укхаваши оттае эзача кхоачаш социализм ... лагIа ... дайнад вай...» (В. И. Ленин. Соч. биъъа гуллам, т. 38, оагI. 128—Ред.).

Парте VIII съезде Владимир Ильича дийцар юкъерча ахархочуна новкъостаца гIулакх лаладенза дергдоацаш хиларах, цунна мо бе йиш йоацаш хиларах, эггара дийхарча эргIана юрта боарайе механизаци яра гIулакх тIехь, цу экономически дола дIакьарран тоадарен гIуланза тIехь, бит тоадора культуре пенхьара гIулакх тIехь а деш, новкъостал деза дергдоацаш хиларах. Ильича къьостта дукха дийцар юрта культура боарам лекIбенза барзбоацаш хиларах, ... кхохчам хиллал культура йоацаш хилар бахьан делаш вай хадденза горе ухаш хилара. Культурни боарам лока хилар долаш советски законаш чакхдалара мел новкъарле хул дийцар:... «Законал сонгIа болаш бе цхьаннa а закона наробоалургбоаца культурни боарам... (В. И. Ленин. Соч. биъъа гуллам, т. 38, оагI. 170 — Ред.)».

Парте 8 съезд хиннатул тIехьагIа, 1919 шера 30 марта, ВЦИК заседание, веннача Я. М. Свердлова метта ВЦИК Председателa посте М. И. Калинина кандидатура оттаеш Ильича йоахар, М. И. Калинина партийни балхе 20 шера стаж я, из питерсин болхло ва. ХIьата ше Тверски губернерча ахархоещ а ва, ахархой бозлаццара бухезам лоаттабеьб, из бухезам хаддаза керде а боех, дукхача къахьегамхоща новкъостахха гIулакх лаладе хоеш ва. Цун кандидатура новкъостал дергда Советий Iаьдала лакхерча председателa юкъерчал доацаш юкъерча ахархоцa дукхе гIулакхаш вIашгIехьдакара, цо ахаркоша гарга гIортара партена, правительствана новкъостал дергда.

Кхалнаьха актива новкъосталца

Укх шера февраль бетта тха юрта кхалнаьха Совет хержаъ. Совета хержача нахах кховзткъа процент керда бар. Хоржамаш хинна дукха ха яц, шоай общественни дехкарех кхийтта кIаналe дукха хIама хьарагIаьнна кхалнаьха Совета членашта юртарча кхалнаьха хьашташ кхоачашдеча, цар бокъонаш лоравеча, уж юрта общественни культурнии вахара юкъеозача.

Боккхача лоархIаме ба кхалнаьха Совето бу болх. Цун ина бейзаб тха юртарча дукххача исташта, мехкарашта, маIача нaxа. Ништта лоархIаме за кхалнаьха Совета членаша юрт хозъярай тоаран кхалнах сарпагIбоахаш, вахаре керда обрядаш, традиции юкъекхуьйаш бу болх а.

Велгалде доагIа укх шера тха кхалнаьха Совето соахкарчул чIогагIа ший болх айбаьлга а. хIаьта къахьегамхошта юкъе цун лоархIам дезгара дерга лаккхуш латтилга а.

Ший балха дешаех аьца ми васелани яьй Советo. Цига шера бергболча балха план чоагIъьай, тIехьа ца тетташ вахаре чакхдаьнза дергдоаца дешаш дийцар.

В. И. Ленина 100 шу дизара шоай юрт хозъь, тоаль, гаьнаш дIаегIа пакъабаха лаврхIаз кхалнаха. ТIанйца цу хьакъехьара дехкараш кхоачашдара болх дIаболабенна шоллагIа бутт ба.

Ший балха тIа кертера терхам тIабохийт кхалнаьха Совето исташта, мехкаршта юкъе беча белха. Кхалнаьха комиссе членаш каст-кеста бIаргаго йиш я кхашка, фермашка, школе. Массаьхьа боккхача безамца тIаш уж кхалнаха.

Укх шера 17 мае, мехкарашта юкъерча балха сектора юкъейолгIача комиссе членаша Къаьнача-АтагIарча юкъерча школа 8—10 классашка деша багIача мехкаршца дIахо йодача хана пай де лаьрхIачох лаьца сакъердаме беседа чаккхьяккхар. Цига лийцар дIахо дешара завеленашка уж деша бахарах, къахьегача никъ лацарах, юрта общественни вахаре дакъа лацарах дола дешаш. Из тайпа беседаш вIашагIкхетараш каст-каста хул школе деша багIача мехкаршца йиIаташца. Кхуьш йоагIача тIехьел йоакхо ле боккхача лоархIаме долга хьахьекхад тхона вахаро. Из бахьан долаш хьанз моттиг нийсладц юрта кхенза йола йоl маьре яхан йоалаяьи.

Цхьабакъда къьостта хала за кхалнаьха Совета дийша боацача кхалнахаца болх бе. Шоай дукхха бераш доллаше а уж дита а дита маьре ухараш, кхалнаьха вахар дохадеш шоллагIа сесаг хиле маьре ухараш нийслу царна юкъе. Уж моттигаш ца нийсъалийтара Советo хIана ди аьца ала йиш яц.

Уж тайпа моттигаш ца нийсъалийтара къахьегамхошца-кхалнахапа дукха дуьи Совета членаша пар дагардар, кер чу къуэлар ха гIерт.

Апрель бетта ворхI бери цамегаш ухла марм вита а вита Лкубова Маржан дIалхой, аьнна, ситнал къьчар тхога. Кхы тIехьа ца тетташ ле дезараш ве йоалялар Совет. Эггара хьалха бераш интерните дIадала дезаш дар. Из массехк дийнахь див оаха. ХIьата халагIа дар дIалхача пар наьнаца кхетама болх бе. Из хьа а леха массехказза беседа яьй оаха, хIьата кхашка къахьегача кхалнахага цунна эхь хетийташ къамоалаш лейтаз. Ший бераш мари волча юкайоатIаргьа, аьнна, дош денназ Маржана.

Ништта фуннагIа дан а лезаз па-бохабара, марна юкъе яйккха цатоам дIабаккхара ле дезараш ду оаха.

Укх деношка района кхалнаьха комиссей семинар хилйр тха. Цига дийцаз В. И. Ленин ваь 100 шу дизара пакъазолхаш тIанйца социалистически декхараш кхоачашдара кхалнаьха Советашта хьалхашка латтача декхарех социалистически общественречa дезалахи бракахи, керда советски традицеш, обрядаш, цIейши вахара юкъедоладеча бола кхалнаьха советий лоархIамахи.

Цу хьахтехьа тхоай де зевар белгалаьха тха Совето. ХIара секто ши-ший балха план, из кхоачашъергъяраш белгалбаьб.

Оаха хинa кхетаду тхола хьалхашка латтача декхарашка хьежача дIанзашц тхона карагIдаьннар кIезига долга. ДIахо йодача хана тхоай бодх кхы а айбе юртарча къахьегамхой общественни вахаре хьинаре дакъа лоацаш, кхалнаьха бокъонаш лораечен уж нийсача наьхьа тIа боахачеп тхоай низ дIаккхоачачча тайпара дакъа лаца лаьрхIаз тха кхалнаьха Совето.

Б. М. ИДАЛБАЕВА,
Грозненски района
Къаьнача - АтагIарча
кхалнаьха Совета председатель.

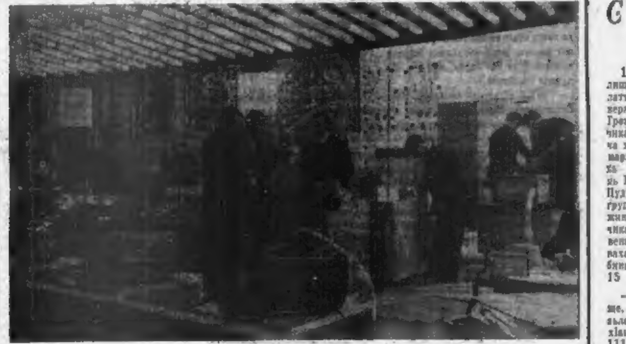

МОСКВА. «Сокольники» яхача культуран салаIарен парке хьийнлай «Автоматизация-69» яха дуьнен халкъийна юкъера выставка.

СУРТА ТIА: выставкерча Советски аппаратостроительни машиносчетни техника участок.
В. Трепетова сурт.
ТАСС фотохроника.

ДОАГОР КХОДУ

Грозненски локомотивни депо дукххача локомотивни бригадаша чIогIа къовсам лаьттабу дизельни доагор кхахара. Тепловоза машиниста Шмаргунов Александра дIалахача шера социалистически декхар тIанийнар В. И. Ленин ваь бIаь шу дуьзача дей сийна пятилетка чакхъялехьа 20 тонн дизельни доагор кходе. Цхьабакъда дIанале по кходаь доагор 26 тонн я. Ше тIанйца пхе шера декхараш тIехкхоачашдаьд цо. Нитта дукха доагор кходаьд тепловоза машиниста Ф. Стрелкова. В. И. Ленина юбилен сийна 25 тонн дизельни доагор кходе социалистически декхар тIанйцадар цо. ХIьата хIанзехьа кходаь доагор 30 тонн я.

Машиниста ин. Шмаргунова, Стрелкова аьхача къахьегама толамий лаха мах баьб. ДикагIбола машиниста яха сийлен цIераш еннай царна. ХIьата Шмаргунова портрет «Тха маькаш» яхача стенде хьалтехад.

Дизельни доагор кходара декхараш тIехкхоачашдаьд машиниста Ракитский Юре, Правилин Михаила, Полторацкий Феликса, кхычар. Кхы а дикагIа къахьесаш ба уж укх деношка.

Г. АНОХОВ.

СИЙДОЛА СОВГIАТ ЛЕЛАДЕР

1953-ча шера ремесленни училище чакх а яьккха хьалхьеш латтача химически заводе балха вера Подкопай Юрий. Цу хана Грозненча училищашка аппаратчика говзал Iомаяйнар, хIана аьлча химически боахам дегIабоигIаш мара бацар. МехкдаьттагIа кIажхоаха оператора говзал караерзаь Юрий шийн «хаькъ тIа» вацар. Цудухьа укхазе хьаена еррига группа юкъадешийта гораде Дзержински кхийтар. Цигара аппаратчика говзал кара а ерзаь цIавенача Юрий Васильевича шийн вахар Грозненски химически комбинатаца дийзар. Цу хана дени 15 шера цига болх баьб цо.

— ТIекдика дешар цо училище, ништта дика бу болх а,— аьлар цох цунца дешаш хиннача, хIаьта хIанз укх заводе № 32 — 111 йолча цеха смении начальника волча Л. Э. Костина.

ХIанз Юрий Васильевич уктростание отделене новкхагIвола аппаратчик ва. Из атта боахам бац: йоккха давлени йола технологически процесс чоалхане я, лаххача температуре дIанех из дукъх хоеши фийлен хилав. Цул сонгIа цунна дика боаза беза насосни Iанарен боахам, шийна карарча наха хийса кулгалие практикантаща аппаратчика говзал дIаIемаe а ха деза.

Творчески вIаштIехьбаьккхаб ший къахьегам Юрий Васильевича. Хьаца этилен, цун давлени, вешта аьлча технологически процесса мел хула хуницамаш дIаяздеш журнал хилаф бахьан долаш дукхазза балха юкъе дала тово вола гIалаташ ца доалийташ дIадахьад цо.

Шийна хоаp, ший говзал керда балха бахкхачарча дIаIенаю аппаратчика. Цул сонгIа йоккха теркъ ю цо кхуьш йолча тIехьенна кийсда кхетам баларе а. АпрIа-апрIагIа смена начальниккаша цхьаца хIара кIирда беседаш ю. Цар тематика шера я: технологически процесс, къахьегама дисциплина, балха тIа, культурни а спортивни вахарера керда хоамаш, кхыяраш.

Лаххa сий ду коллективо коммуниста Юрий Васильевича, шоай агитатораьца хьережаш из. Цу декхарца из дика лоархIа а у.

Шоай декхараш дика довзаш, лакха говзал йола болхлой хьаркхебара цо дьийга хьа зехьа дайнадал. Цхьа барт, бола коллектив я цун смена яр. Цудухьа цехашта юкъе лоржача хьашика меттел еррига комбинате а каст-каста хьалхара моттигаш йоах Юрий Васильевича кулгалдеча коллектива.

Массехк шера хьинаре къахьегаш дехкий толамаш дахарах 1966 шера Юрий Васильевич Подкопайя СССР Лакхехьарча Совета Президиума лакха совгIат — В. И. Ленина орден елар.

Дукха ха дIалу коммуниста дешара, ший говзаlа къайленаш дикагIа ешхара. Химико - технологически техникуме кхоалагIча курсе дешаш ва из. Массехк за хьалха смена начальниккалла хьежавъ Юрий Васильевич хIанз № 45 йолча цехе толамца къахьегаш ва.

Н. ЛЬЯНОВА.

МУХЬ. ДIА-ХЬА КХАХЬАР—КЕРДАЧА МЕТОДАХ

Дийнахьа а бус а ахараш автомобилаш дIа - юха ух вай автопаькъашка. Цхьараш прицепаши кузоваши йиаза, вожаш яьсса.

Цхьан заводера вокха заводе тоашта эша материалаш я яьсга йодача ший машино дер доккха де вац. Цхьабакъда, яьсса рейсаш бIаьш, азараш машинаша еш хилча по доккха зе ду паччахьалкхенна. Вай мечка автомобилашна мухь дIа-юха кхахьарга дукха мах дIабола. ДIадахача цхьан шера царга дIадахар 13 миллиард гаргга сом да. Из 15—17-за дукхагIа да машиниваькъаген хи тIарча транспортаген дахачул.

Долаш мукъагIа хий-теш из мах лохбе йиш йола паькъаш? Уж долаш а да, цу тIа кIезига а дац. Укхаза кертера дар да автомобилаша болх беш йоккхийта ха йIаькъар, мухь тIера Iобоаккхаши тIаботташи йоакхха ха лоацъяр, яьсса дIа - юха уха машинаш кIезигъяр.

Веча хьале да из гIулакх вай республике а. Дукхха ха йоацаш транспорта баьча тIахьожамо хьакьекхар бIаьш йолча машинаша мухь тIа боацаш наькъаш деш хилар.

КПСС Центральни комитетон СССР Министрий Советон дахьздIа яьча постановлене оттадаьд автомобилисташна кIезигагIа яьсса рейсаш ейталген централизованни хьисане мухь дIа - юха кхухьалген вIаштIехьдоаккхалда, аьнна. Дуьцаз из деаш хоеш да из гIулакх мел пайдане да. Масала, ше водача наькъа шийна нийсенна мухь дIабехьача водителя оттаьча расценках мах лу, вешта аьлча 25 процент дукхагIа. ХIьата автопредприятиена цунах 80 процент кхоач. Цу средствах дукхагIеола дакъа дика болх бахьарна лу, боазаме эшача кхычa гIулакхашта дIадохийт.

Автотранспортах дикагIа пайда эпара болх дIабоалаьб. Ништта Нохч - ГIалгIай автоуправлене Грозненски грузовой автостанце коллективана тIадожадаьд Ростов е Баку йоаза машинаш мухь тIа болаш дIаухаргбола гIулакх вIаштIехьдоаккхилга. Централизованни хьисане мухьаш дIа-юха кхахьара отдел эргa а лаьккха цох хьаьй эксплуатационни — диспетчерски служба. Цунна тIадиллад ходлагIча организаце уж яьр а яьсса йолхам йола машинаш мухь тIабоалам мара дIа ца яхийта. Цу гIулакха лаьрхIа вIашагIехкай контрольно-диспетчерски постам. Уж я Червленная яхача станице, город Грозней арахьара наькъаш дIа - юха къестача моттигашка Комсомольски яхача юрта юхе, кхычахьа.

Укх шера духхьал февраль марта ши бетта контрольни пунктанка мухь тIабеттаб ши эзар гаргга машина. Планех лаьрхIачул сонгIа дIа — юха бихьа мухь 10 эзар тонн я. Уж балхаш дарах боккха пайда хилаб паччахьалкхенна.

Цхьабакъда дахьача толамех кхоачам бац. Iе йиш йолаш дац гIулакх. Де дезарашка диллача геттара кIезига за дах балхаш. Кертерча даькъе уж лоархIаме балхаш хIана кхоачашдеш ши коллектив мара яц — «Грознефть» объединение автобазаи «Чечингстройтранс» объединени коллективаш. Вокх предприятий шофераш рахьа бац яьсса дIайолхача машинашта мухь тIаботта. Из уйла йолаш ба кхыметтел цу предприяте кулгалхой а. Масала, дукха ха йоаццаш яьсса дIайодача № 88—61 йолча машина шофера нох. Кизиировени инженера-механика Руденкоси мухь тIаботта тиганзар. Из машина «Грознефтехимзаводы» объединене транспортни контора. Цу тайнара масалаш кхы а деаладе йиш а цу боазама кулгалхоеб, шоферех лаьца. Ништтача гIаххашна чIогIа зе ду паччахьалкхенна.

Мухь дIа - юха баьхарта дIабоза мах лохбара чIогIа лоархIаме да линейни программированена юкъе математически метод кхахьал. Мухь дIа - юха кхухьача оперативни планировани яра математически методех пайда эпар шерагара - шерага шерлуш лаьт, цо боккха пайда а лу. Из къаьхьта хьахьекх Москверча автомобилисташа цу методах беча балха опыто. Духхьал дIахахача шера математически средствашн балха юкъе кхахьарах дика кIезигагIа хилар цига яьсса дахюха лела машинаш. Вешта аьлча, мухь тIабоалаш бах никъ 6 миллион километр кIезигагIа хилар. Из бахьан долаш паччахьалкхенна хинна пайда 250 эзар сом да.

Автомобилашна дуьхьаш дIа-юха кхухьача оперативни планировани яра даькъе экономико-математически методаш производствана юкъе кхахьара балхаш вай республике а дIадоладаьд. Масала, «Чечингстройтранс» объединене автомобилисташа из прогрессивни метод хьоете а балха юкъе лаьхай. Цох хьахиллар объединенеза боккха пайда хулаш да. Укх тIехьарча дит шера машинаш дIа - юха лелара кхоэффициент дика лаккхенай, производствана хинна пайда 30 эзар сом да. Математически методаш производствана юкъеяхьарах «Чечингстройтранса» машинаш кIезигагIа яйе а 37 маршрутах лел. Цу предприяте опыт чIогIа лоархIамен республикерча кхычa предприятеша пайда эпа мегаргболаш я.

Дукха ха йоаццаш горед Грозне конференци хилар. Из вIаштIехьяьккхар Iилма — техкама информацен пропаганди Нохч-ГIалгIай цIен коллективоа КПСС Заводской райкомоа. Цига дуьца оттадаь дош дар дIа - юха кхухьача мухьашка дIаладар лохдар. Цу даькъе чIогIа лоархIаме я Алма - Атински автоуправлене коллектива опыт. Цо «Газ-51» яхача автомобилашта кхоалагIа чаркаш а уеттеш эргальдай уж. Из бахьан долаш цу машинаша дIакхухьа мухь 4,5 тоннага кхачар. Ништта переоборудовани яьча машинаша бу пайда дукхагIа ба, дIа - юха кхухьача мухьегIа дIаладар лохагIа да. Цу методах пайда эп вай республикерча а ништта вай мехкарча а автотранспортни предприятеша.

А. ЧЕБУШЕВ,
инженер.

Я ПХЕ БЕТТА ПЛАН!

Ленински къахьегама вахте латтача «Грознефтеразведка» треста Али-Юртовски кIоарга бурувдеттача контора буруэдеттарий мастер Петров Василий Георгиевич керте латтача бригадас дог гIоздоаха къахьегама толамаш доах укх шера. Эльдарово яхача моттиге бурув тохаш я из № 76 йолча скважинана. Проектах цига тоха деза бурув 5 эзар метр я. ХIьата скважинана 3777 метр бурув а тохаш, 23 мая кхоачашйир цо пхе бетта бурув тохара план. Къьостта дика къахьег цига бурувдеттачо Гичаев Хасе, бурувдеттачун гIончa Мамаев Iадала, кхычар.

М. ЛЕНИН.

Дукхха чкъьрий доах Каспе чура Дагестана рыбакаша. Къьстта дика дел гІулакхаш Абдуса Махьмада кулгалдеча Туралин кхача промисла бригада.
Итт дийнахьа коллективо цІи кхачна каспийски сельда 1800 центнер ныкхий.
СУРТА ТІА: бригада рыбакаш (аьрдехьара аьттехьа) А. Сулейманов, В. Дибиров, А. Магомадов цхьарла чура чкъьрий хьалдоаккхаш боахь.

Р. Дива сурт. ТАСС фотохроника.

ДУЛХ—ДУКХАГІА, ДАРЕГІА

Доккхий а беххтехкаме а декхараш да 1969 шера В. И. Ленин ваь 100 шу дизара сийна тІаийца социалистически декхараш кхочанде доцаш болча районан хьайбаш лeладeранта хьалхашка хаттарш. Районан хьайбаш лeладeраша декхар тІаийцад общественни Іулацда доахан 8420 бежнийга дІакхоачаде, 100 Іатта тІехьа 90 Іеса хьалкхеде, теадахар пиьерчи боаршан оcaлагІа доаца доахан мара пачхьалкхенна дІачу ца тела.

1969 шера доаккхаш дола дулх 575 тоннага, кийчден дар 630 тоннага дІакхоачадергда, цу даьнье колхозашка — цханагІа лаьрхІача 260 тоннана меттел — 330 тоннага кхоачаш.

Нитта бехдтоккхамо декхар да доакъараш кийчдара гІулакха хьайбаш лeладeранта хьалхашка латтараш а. 14 эзар тонн ... а болаш, 15 эзар тонн гІоажача доакъарий, 3 эзар тонн концентратий кийчье еза укх шера, декхар оттадьад уж деррига доакъарам доахана Іадоккхаргдолчча моттигашка дІатІаоза. Массекх ди даьча дІайийна баьцаш (люцерна) а цул тІехьагІа эрий тІаьлина баьцаш а хьаьха Іоалатургья колхозаш.

Дукхача шерашка тІаьола баьцаш (люцерна) дукхагІа дІаер сацна дола, доакъарий бада чІоагІагlура теттара пайдана дола гІулакх дІадоладаьд хІанз тха колхозаша. Уж тІаьола йола лаьттанг укх шера кхы а 100 гектар тІаккхетаргда тха. Цу лаьтта тІа дІатассал люцерна фу дишаш да, хІаьта из хІанз дІайийна йоалаш а латт.

Люцерна хьувкъам эрий тІайоажача баьцийчул дикка лакхагІа хул. Укх тІехьарча шерашка районе юкъера лаьрхІача хІара гектара тІара 19—20 центнер йоал из, цхьацца йолча колхозашка кхы а дукхагІа — 30—34 центнер. Цкъа дІайийча дукхача шерашка тІаьолача баьцашка дІабола мах эрий тІаьлалача баьцашкен къьстта а колхозашна силоса лаьрхІа дІаьмча хьажкІашен бедарчул дикка лахагІа ба.

Люцерна дІаюе кхаш укх шера 2200 — 3300 гектарга дІакхоачарга колхозашка, хІаьта дІахорча шерийна севооборота юкъевоакхи ... люцерна тІайола 3000 гектар. Люцерна дукхагІа дІаер баьнаш доакъарий баланса юкъе 40 процентага кхачалца дакъа люцерга, цо 1968 шера 23 процент мара доацаш ца хиннача.

Дулх доаккхара доги хьоестиера 2 никъ ба вай — яккта культурай, къьстта хьаьхІий хьувкъам лакхбара цкьа дакъа тІа пачхьалкхен премии дукхаьдакха гІолла комбикормацца хувора.

1968 шера ерроттача колхозашка ... сахь шура йоалага, цо тхога йиш хулийтаргья дулха лаьрхІа доккхи дукхагІа доаладе. Дулха лаьрхІа хьайбаш кхедаргахьа поставьча ... кІезиг-дукха ... шера боалама цу дакъъагара хулуш ...

Хьайбай боахам ве а хугаш новбара кертера бахьанаш — Іуллаца се доахан кІезига а долаш, Іух лебада колхозашка йиш ца хулийташ а кондициони доаца къона доахан Іан замалатьа вахьа дезача доакъаранца Іангаразахашка ца доалийташ а хилар.

ХІанзарча хьалашка хІара шера 200 — 220 тонн (ца а дукхха мах бохийтaш) мара товарни дулх даха йиш хургьац районa колхозашка. ІІалохийтар кІезигагІа хилийтара товарни дулх 450 — 500 тоннага кхоачаш, вешта аьлча шоаза совгІа дукхагІа дала доаргда. ХІаьта лоаман колхозашка дарегІа дулх дакъц е хьайбашта дулх тІаьттадалийта торо яц доаман дагІенашка доахан дукха кхувларца мара. Дулх дукхагІа даккхара дагаргдола доахан дукхагІа хилийта деза, хІаьта уж дебадара гІулакх ше ца дарра се доахан дукхагІа хиларах тийша да. Тха лоархІамаца хьалхьех, из доаш кхоачандара Іулаца 60 процентага кхачалца се доахан — 6000 — 5500 ... тха хинна барт да хинар. Чулацара дика доахан 2—3 шера кхачо совгІа дукхагІа хилийтаза дарглаш колхозашка. ТІаккха цо торо хулийтаргья хІара шера 4 эзар совгІа Іэса хьалкхеде а дарегІча доакъарца дакъха 460 тонн дулх тураьха пачхьалкхенга дахна а.

Районa колхозашна кертерча даьнье декхийташ кхообаргда Іаьсий, тІаккха цо йиш хулийт ахкаш хамалахьа доахан лоаман дарегІашка деладара торонех бизагІа найза яна.

Іаьсий кхедара укх ... лерхІ Іадаьча шера Іаьсий дулха лаьрхІа дІачутеlга, цо боахамаш дукхъалоех кондициони доаца доахан Іангара дацанза ца доалача гІулакхах. ДаьрхІа доахан кхообача боахамаша дІахе кхобийра сентябрен октябрен берташка дІачутел колхозашна.

Іан тІехь боахаме цкса доаш се доахан, Іуле юкъе дахийта лаьрхІа къона хьайбаш, бугІаш, веторий — деррига а 7500 — 8000 бежан, хІаьта ахкан заманахьа 12—13 эзар бежан хургда.

Цу лакьъагІа колхозаш дІайаьзе, цар шоаза совгІа дукхагІа доахкарг а да, кийч а дергда бежан дулх Іула структура хувцара четах лебаш дола доахан кІезига дукхагІа а хулийташ, вешта аьлча дакха доахан 22-зза дукхагІа хургдоахан. ТІаккха хьайбaй боахам кертерча даьнье рентабельни хургба.

1969 шера районa колхозашкара доахан 10 процент дукхагІа хинлад, цу даьнье дахкаш дола доахан — 11 процент.

Укх шерара Іа дІаьхен хален хиннадале а, продуктивность лох ца йоалийтаца тІера ца доалийтана лeладьад доахан. 1969 шера 1 май хьатІакхаьчача хана районa бІарча хьайцача 65 бежан дeладар, соахка цу хамага кхачалехьа 268 бежан доцка хиннача мотте, вешта аьлча укх шерарчул 4-зза совгІа дукхагІа. Колхозашна доакха дулх 20 процент дукхагІа да. Ах шера дулх кийчдара хиви 116 процент кхочашдаьй районa, хІаьта колхозаша — 168 процент. Соахкарчул 29 процент дукхагІа кийчдеш дулх районa колхозаша.

Хьокхдаьш эгтара дикагІа до Ленина, А. Шерипова, Х. Нурадилова цІерагІча колхозий хьайбаш лeладерий. Цу боахамашка дика дукхагІа хинад доахан, цу даьнье се доахан а. ХІаьта нитта дукхагІа [illegible] хьалдоаккхадий кийчдеш дола бежан дулх а.

Ленина цІерагІча колхозо соахка 324 бежан шера ца хиннача 1972 бежарга кхоачаш дебаньд доахан, укх шера 4 бетта хІара 100 Іаттагн дукхьанха дахкача шинарийн тІехьа 60 Іаьсий хьалкхедад, тІехкхоачашъий дулх кийчдeла ... шера хІинн.

Ах шера хІинн 167 процент кхочаш а дь, соахкарчул шоза совгІа дукхагІа пачхьалкхенга дулх дехнад А. Шерипова цІерагІча колхозо.

Тха эгтара дикагІча хьайбаш лeладeча Х. Нурадилова цІерагІча колхоза скотника хІара шера 100 Іаттагн дукхьанха дахкача шинарийтем 95 Іаснлт хьа а дайта, уж ца долийташ хамага даьхад дика къахьег цу колхозерча хьайбаш лeладеранха — Ахмадова Зулахата, Дангалова Кунус. Доахадош Іаьсий кхeдeм волча А. Шерипова цІерагІча колхоза скотника Гериисултанов Джунайда 6—7 бутт баьнцача хІара Іасилга юкъера доал 170—200 килограммага кхочадаьд, цо лeладeш 165 Іаса да, кхаь бетта — январь беттагара март беттага кхачалца денчен байсанчен юкъера лаьрхІача ца хІара Іаснлга тІалеттадолийта доал 450 грамм хул.

Укх тІехьарча кхаь шера районa колхозашка 4058 бежан лаьрхІа 43 скотоплемешни хьальий.

А. ВОРОНИН,
КПСС Ножай - Юрта районни секретарь.

ХАОТТАМ МОЛЛАГІА БАЛЕ А...

Укх шера доккхий социалистически декхараш тІаийцад тха кхаш лeладераша. Цар лаьрхІад планах 8400 тонн да дезача, 11000 тонн ялат чуда, пачхьалкхенга планах лаьрхІачул совгІа 1800 тонн ялат дохка. Уж декхараш кхочашде торо хургья нагахь сацна эзха хІара гектара тІара планах йоагІар 20 центнер йолча. 25 центнер хьажкІаш чухье, нитта кхыча культурай хьувкъам лакхбейя.

ДІадахача шера лено шоаш тІаийца декхараш кхоачашдара къахьеташ ба тха механизатораш.

Ала деза, дукха хало вэай цар укх шера. Іа мІоагІа Іаткъар гурахь дийнача ялата. Цхьайолча моттигашка цар ожлашка къьчар гІер. Безаме йоалаш цийла, тІаьда хилар бІаьсти а. Хаоттама хьалаша дьь зе тІехьагІа мара тучадаланзар кхаш лeладерашта. Нийлха дар цхьадолча кхашкара кІа. Ваьх а баь байра 450 гектара тІара, муьх. Воча хаоттама лерш я уж. ХІаьта а беханзар тха къахьегамхой. ХІара гектара тІара шоаш лаьрхІа ялата центнераш чул, хинна ве юхметтаеттаде торо йолга кош ба уж. Цудухьа хьинар хьо ца деш боль бу цар хІанз. Ший хамна хІара гектара цхьацца центнер кхочийташ аммиачни селитрацен калийни тухапен подкормка йир гурахь дийнача ялата. ХІаьта бехьобаьча мухха эрта 200 гектара тІа мукхи, 153 гектара тІа борц, 93 гектара тІа гречихен дІайийра. Хьалхара дегІаш а дийлха кордилгаш гучайолланае а дай макхаш текхадир оаха тхоай 2500 гектар дола кІн кхашка. Цо торо хилийтар эгтара дикагІа йолча хала кІа дІадийначара лаьтта хьоале, тІеадал дІакъевла. КІа кІезига дегІадеча доза макхаш даьхар даха, цу тІа хьатІаьла йолаешта еаспра баьцнагаш оалаш а тІехь хьал а йоалаш.

ДІадахача шера самолетаца тейсар оаха кхашка удобренеш. Цхьан гектара тІа самолетаца удобренеш товзара ши соми 46 кепиги дала дезар колхоза, цул совгІа самолет юхаерзача хана, селитрех дехьаж хургдолча яхьдолча кхашна дІайийнача культурашта а тІаюнар из. Ца баьхан долаш селитра лоа ца лучa культурашта лакеран хулар, хьувкъам лахлора.

ДІакхача шера хинна кхоечамбаннараш норкал а деш хІанз ОВТ-1 яхача установкаца етт оаха гурахьа дІадийнача ялата аммиачни селитра. Цу установкашца химически овсар деш 60 кепиг мара долац тха. ХІаьта хургйолча хьувкъама хІара центнерага дІабола мах 1 соми 86 кепиги лахлургба. ХІанзале 1640 гектара тІа аммиачни селитра тесса даьннадтхо. Удобренеш товсанза дика кхаш 750 гектар мара дац. ХІаьта уж балхаш дІахо а деш да хІанз. Кхашка удобренеш товсаш дика болх баьб шолагІча бригада механизатораша В. Бакчиева, К. Коврова, М. Усанова, А. Зарудлова, кхыбараша.

Гурахь дув ялат сацна чІоагІа уйла тІалхийта дІадийнай оаха бІаьсти юв культураш а. Кхо кІира да тха кхаш тІара тІехьхара селлка дІанха. ХІанз хьалхара макхаш даьхачул тІехьагІа пхьатарра хьатІайоалаш латт 1200 гектара тІа дІайийна гидуаргаш. зІырг техад 450 гектара тІа йийнача хьажкІашта. Укх шера планал совгІа 100 гектара тІа дІайийнай оаха уж. ХІана тха механизатораша шоалагІа макхаш а даьхад цкъа культиваци а яьй цу культурашта.

ЛоархІаме гІулакх да хьатІадолача а хьатІададьнича а ялта ший хиннаьха хий тохар. Къаьстта чІоагІа эш хІанз ялата хий. Цудухьа цкъа кІира совгІа ха я тха колхозерча механизатораша дІадийнача ялата ДДН-45 яхача хий деттача установкашца хий тоха болабенна. Кертерча даькъе бийоаш тох оаха хий, хІанзале 184 гектара тІа хий тоха колхоза кхаш лeладераша. Кхашка хий тохаш дикахь ба механизаторш М. Колпаков, В. Комиссаров.

Цул совгІа хІанз тха колхозе хьалхеш латт 1800 гектара тІа хий тоха йиш хулийтаргйола система. Цунах 580 гектара тІара хІанз хьаь дьнад. Цо торе хулийтаргья хаоттам мичча тайпара хуле а ялат дика хьувкъале.

В. КРОШНА,
МалгІобека районерча «Маяк» колхоза кертера агроном.

ХЬЕХАМАШИ ПРЕДЛОЖЕНЕШИ

«Сельские Зори» яхелагІа номер еппарашка журнало дІабовзийт укх шера ноябре хургйолча колхозхой Вррисоюзни кхоалагІча съездага кийчо яра КПСС ЦК хоам. Цига кепатах колхоза Керда хьокхам» Устав оттадеча комиссе могалычен КПСС ЦК тІайийцачен юртбоахама артела хьехаме Устава проект.

Журнала тІа я юртбоахама лаьтташта мелиораци яра программа тІаийцача КПСС ЦК майски Пленума (1966 ш.) кхо шу дизара хетаьь подборка.

«Мелиорацие Программа юкъейоалаьй» яхача РСФСР мелиорацен дии боахамеи министра Е. Корнева статья тІа дика кхетавеш дувц КПСС ЦК майски Пленума решенеш вахара юкъе миита кхувл. Статья тІа дукха масалаш доаладаьд мелиорацини лаьттай эффективность хьагойташ, КъилбаседA Кавказе тоаде дезача лаьттай хьалех обзер яьй.

Хий дехка лаьтташ шердара боккхача лоархІаме я КъилбаседA Кавказ. Укхаза хІанале 1040 эзар гектар хий дехкаш я (РСФСР фондах 64 процент). Хий дехкара хьакъехьа дукха балхаш ду НохчГІалгІайчен КъилбаседA Кавказа кхыча районашкен.

Хий дехкача лаьтташ тІа къахьегам Іилман ларда тІа вІаштІехьбаккхар лоза безам барашта лаьь а «Хий дехкача лаьттаща НОТ» яха Черсий-Балкхарой АССР юртбоахама министра М. Хачетлова статья.

«Ялат дарегІа хинвад» яхача статья тІа Ростовски области Потаповски ялат кхедеча совхоза керттерча экономиста А. Жукова тешавеш цифраш йоаланьй хий дехка лаьтташ эффективни хилар. ДІадахача шера хий дехкача лаьттай хІара гектара тІара юкъера лаьрхІача 33,2 центнер гуральа дийна кІа даьккхад, 1967 шера даьккхачул цкъан ахазен совгІа, хІаьта дІадолар хий ца дехкача лаьттан тІа дІадедачул 93 кепиг кІезигагІа дар.

Боккха тервам тІаозаш я «Поливальщикий балха механизаци яр» яха инженерий Т. Кременскен В. Поповен статья. Цу тІа я хий дехкара балхашта механизаци яра, лаьтташ тІа хий дІайийсдара, вІаштІехьбаккхара опыт.

Мелиоратораштa чІоагІа пайдане хургья «Известковани яра тха опыт», «Тух долча лаьтташка гипсовани яр» яха статьяш а.

С. ЧЕРВОННЫЙ,
журнала редактор.

ТЮМЕНСКИ ОБЛАСТЬ. Мехкдаьтта дьаувзача сетех дІахеттай СССР эгтара дукхагІа мехкдаьтта доаллеча моттигех цаІ лоархІаш йолча Самотлорскера эгтара хьалхара эксплуатационни скважина. Тюменски геологаша къахьегадехьарча СиберегІа хьийлалача мехкдаьтта доаллача ший тайпарча моттиге мехкдаьтта бархІ тІоа ба хІаране сомал массехх итташ метраш а долаш. Специалисташа даьча лоархІамех, даьттана кІалхара ганз хІара шера миьхерча доагра 80—100 миллион тонн тела йиш йолаш я. Самотлора мехкдаьтта кестта мегионски, сургутски, усть-балыкски, правдинскичок дІо а кхийтта, мехкдаьтта провода чу гІолла Омске, мехкдаьтта чакхдоахача комбинате гІоргда.

СУРТА ТІА: буруь деттача Мегионски контора дикагІа болча буруь деттача мастерех цаІ Повх Степан Ананьевичи (аьрдехьа) бурильщика гІонча Медведев Валерийя. С. А. Повха бригада я Самотлорски мехкдаьтта гІоадашка эгтара хьалхара № 200 йола эксплуатационни скважина яьккхар. ХІанз цу чура доагор доакх. Буруь деттарш Самотлора кустовой буруь детта болалуш ба.

М. Самохвалова сурт. ТАСС фотохроника.

Лоамашка ухкача кхашка

ЛаьгІа хьекхача бІаьстен мила терхаду хьатІадьна латта цІа. Маьхо сийрдадьаккха кха форма бесса лест. Гуш да дІайийна хІама массанахьа дикка дегІаеннилга.

«Укх шера, — йоах Орджоникидзе цІерагІча колхоза парткома секретара Ш. Фаргиева, —тха колхозхоша цІаккха ца хьийгача тайпара къахьег дакха хьувкъам кхебара. Цар доша декхад хІара гектара тІара 23 центнер йолаш кІа чузца, хьажкІа — 31 центнер». Колхозай коммунистий вайнака боккхача безамца дувц укх шера хьувкъама лард йоалаш къьстта доккхий толамаш хьахча ца хах, гуш да боахамера хІара къахьегамхо цунна дика вовзалга.

«Гой шоана, — аьлар Мурцалаьлий Шабас, — шоллагІча босегахьа леста трактор. Цу тІара вар Билимхатоь Висха ва. Ха йоккха еце а йоккха опыт Іоаль механизатор ва Висха». Тха безам хилар къоначa механизаторна къамаьл де. Тоьал ха яьар из волча тха дІакхачалехьа. «Сухалбе безам, лоархІаме дешош да ярхш — йоах тхоца къамаьл деш безамерча дІамигача сага. Цулудьа агрегатага дукхагІа болх байта тІерт са. Укх деношка Висха а цуй новкъостий а подкормка еш ба дІадийнача хІамашта, шоай керттера декхар лерхІ цар дІадийнача ялатийна лерггІа гІулакх дар. Уж балхаш дика ду колхоза механизаторашна.

Къаьстта дика да хьажкІа кхаш Гаракоев Зяудина кулгалдеча бригаде. ХІанзале деррига кхашта химикаштаца обработка яьй бригада механизатораша. Цу гІулакхо йиш хулийтаргья хьажкІа хьувкъам дикка лакхбе, хІана аьлча дІадийнача хІамех вене чоалингаш а лете уж дегІаягІаи, хІаьта талхаш моттигаш а нийслу.

Из а деррига дац. Квадратно-гнездовой» хьисапе дІадийнача культурай мугІарашта юкъе обработка яьй. Деррига кхашка хІанзале оасар хаь даьннад, кхолкІаш дийлхаьй.

Колхоза дукхача хІамашка хилар тхо. Массачахе мугІараш нийса дар. Цу гІулакха йиш хулийт дІадийнача ялата механизировани обработка е. ХІаьта дика хенш надий дІадийнача культурашта обработка еш ду балхаш механизаци яь хинча уж балхаш дарга дІадодар мел кІезигагІа хул.

«ХІанаш дІайийна кхьа юкъ йоаллашехьа парма обработка миита е оза яхача деша хетаьча семинарех боккха пайда ийвор тха механизатораша», — йоах колхоза специалисташа. Парма бІаргадайра механизировании хьисапе шарена еш, сетчати махкаш моита доах, кхыдола балхаш мита ду. Цудухьа хІанз дика гІулакх ду кхаш лeладераша дІадийнача хІамашта. Керттерча даькъе машинаша бу из болх.

Укх шера 850 гектара тІа хьажкІаш йийнай колхозе. Царех 400 гектар ялата лаьрхІа йийнай, вожаш — силоса. Белгалдаккха доагІа ялата лаьрхІа йийна хьажкІаш квадратно-гнездовой хьисапе йийналга.

Механизаторашта юкъе дикача толамашца къаьстта белгалбаьнаб агрегатий машинисташ А. Белоев Х. Гандаров, Х. Бузуртанов, Х. Оздоев. Нормах 10 гектара обработка е езача цар обработка я 15—17 гектара тІа. ЛертгІа чакхдоах цар уж балхаш. Цар дикалар фуд аьлча, ерригa культурай агротехника хамашка, цхьакха ли тувла ца долийташ хамалла лаьхача боаргче дІадийна ялат а парма маметта дикагІа махка баккхар а да. Опыт йолча механизаторашта массехккаа тайп-тайпара совгІаташ тийнад, цар портреташ да сийлен Доска тІа.

Миита вІаштІехьдаьнад механизаторий уж толамаш даха? Цул керттера бахьан да къахьегам лерттІа вІаштІехьбаккхар, шоашта тІадиллар бехктокхамца кхоачашдар. Шерра лархІахьй механизатораша юкъе юртбоахама культурай хьувкъара тІаийна декхараш кхоачашдара йола яхь а. Хадаяза белгалбу колхозе яхь хьалха латтараш.

М. АБДУЛАЕВ.

КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

Вай мехка хІара денна шерлу В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара еш йола кийчо. Цуна юкъе шоашкара дакъа лаца гІерт грозненски крекингистaш — пхе шера план 1970 шера 7 ноябрь хьатІакхачалехьа кхоачашъяра эгтара хьалха кхь дІайолаьяраш. Партийни комитето завода кулгалхоецен профсоюзни организацeщ цхьана боккха организаторски политически болх бу исторически ленински юбилейна баха боагІача тайпара накъабахара тІаийца доккхий социалистически декхараш кхоачанде коллектив оарцагІахкара.

1968 шера 20 ноябре завода къахьегамхоша рапорт делар пятилетка кхь шера план хамал хьалха кхоачашъярах. Пятилетка диълагІча шера четах дикача доагора итташ эшелонаш елар Даьхена. Цу юкъа 15,1 процент лакхъелар къахьегама овсарле. ЛаьрхІача хамах хьалха кхоачашъяь продукци арахецарен цуна реализаци яреи бить бетта план, кхы тІа а бІаьш эзараш сома маьха мехкдаьтта продукташ кхачай мехкага.

Ялье хьалха латт № 1 йолча цеха технологии — коммуниста В. П. Петрова кулгалду коммунистически къахьегама коллектив. Цу цеха технологаша 1968 шера 16 октябре рапорт делар мехкдаьтта продукташ яхара пятилетка кхаь шера план кхоачашъярах. Ленински юбилея сийна доккхагІа дола социалистически декхараш шоаш тІаенаш цу цеха болхлоца ИТР-аша, гІулакхерча хьаьа доша деннад пхе шера план хьалхагІа сацна 1970 шера 7-гІа ноябрь тІаккхоачаш ца а еш. 10 октябрь хьатІакхачалехьа кхоачашъе аьнна. Коммунистически къахьегама коллективо дІадолаь цу хьахера гІулакх парткомо профсоюза завкомо къеабал а дир, заводе ерригача цехашка дІасъяржадегга ната а хир. Декхараш тІаэцача хана ше денна дош харц ца цу дикача коллективо. 1969 шера бить бетта план 6 ди хьалха кхоачашъьяй. Цу цехе результаташ эгтара дикагІа я коммуниста Ю. Н. Гречкина кулгалдеча № 5 йолча установка коммунистически къахьегама коллектива. Цига дархІа а боагІаш производства хьалха латтараш лоархІ коммунисташ боккхагІа бола операторш — Социалистически Къахьегама Турпал А. С. Кленов, В. П. Фролов, оператор В. П. Рыбников, машинист П. Ф. Борисов. Къахьегаме дика толамаш доах коммуниста И. Л. Захарова, къонача коммуниста Лорсанов Зие, вежараша Муртазов Амиран Русланий, В. Геращенков, дукхахь кхычар.

№ 1 йолча цеха коллектива гІулакх хьаллаьнар коммуниста Ю. Ф. Берендеева кулгалдеча № 3 йолча цеха коммунистически къахьегама коллективе. Укхаза къахьегагІа тІаийна хинна социалистически декхараш хийна а хийна, ленински юбилея сийна керда декхараш тІаийцад. «1970 шера 1-гІа ноябрь хьатІакхачалехьа кхоачашъергья пятилетка» — мита дешна а йолаш къахьег цу цеха технологаша. Цу коллективе дикагІа лаьрхІаб коммунисташ боккхагІа бола операторш КПСС Грозненски горкома член Н. М. Будгери КПСС горкома членалла кандидат В. Я. Стефанюк.

Ленински вахте къахьегама толамаш доах боккхагІа волча оператора коммуниста В. Н. Губарева, къахьегаме хьокхам тел следара Ахидов Лечас, комсомольца оператора гІонча Гучигов Джавалдина.

Ленински юбилейна кийчо ярца дуьзадена завода партийни организаце отта а яь кхоачашъеш я наха юкъе беш бола кхетамен идеологически болх чІоагІбяра план. Цу балха юкъе тІа-тІа йоккхагІа моттиг дІалаьц В. И. Ленина вахари гІулакхаши довзийтача пропаганда. Эгтара чІоагІагІа лоархІаш бу ленински исторически тІехьаленна пропаганда яра, дуьнен пролетарски бeлала баьча гІулакхаш хьагойтаре, цІаккха лергйоала нуй идеяни вахетани кхоачалидара. Цу гІулакха парторганизаце дикка шерьен я семинарий, лекторий, ленински чтений, теоретически ленински конференцей ленински тематика. Ве болх чакхбоаккхача хьинаре дакъа доац коммунистана ш. В. А. Шипиков, В. У. Костоева, З. И. Хачатурова, Т. Г. Борщенков, В. А. Сидоршина, кхычар.

Заводе хІанзале а теоретически конференци яьй укх темах даьна: «Коммунистически партех бола ленински хьехам», «В. И. Ленин — дунен тІа эгтара хьалхара социалистически экономика хьалхь». Чулоацам кІоарга болаш йолча рефератица къамьлаш дир цу конференцешка коммунисташ ш. Радионова, Степанов, Захарченков, Мартиросова, шоаш йола чІоагІа уйла тІайохкийташ дика кхетаеши хьахьехама кхычар.

Ленински юбилея сийна дика толбеш хьа, даккхера форма — коммунистически къахьегама тІехьара болаш дегІакхувлара бу болх. Ахха бить бетта 14 процент дукхагІа хиннаб коммунистически къахьегама ударникаш. Ца сий дола цІи леладеш 60 процент гаргга болхлой ба заводе. Коммунистически къахьегама предприяти яха сий дола цІи яккхар аьнна В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара сийна тІаийна декхар сийленна кхоачанде лаьрхІа я крекингистий коллектив.

В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара сийна тІаийна социалистически декхараш кхоачашдеча боккха овз ба завода комсомольцаи кагирхой. Кагирхой союзага гІаллархІа шоай новкъостанта а боккхагІа болча новкъостанта — коммунисташта а гуш йола самоотчеташ лоархІаш йола Ленински зачеташ чакхъяхара шоллагІча этапага кхачаб хІанз комсомольцаш. Ленински зачеташ чакхъяхара кханагІа заводе комсомольско-кагирхой слет яьй — «Къахьегама ветеранийй — вай дайн воаной хьокхамагІа». Комсомольцашта кагирхоашта хьалханна къамьлаш дир производства ветеранаша, хьалха латтараша, новатораша: воккхагІа волча оператора Социалистически Къахьегама Турпала А. С. Кленова, къаьнагІа болча крекингистех цхьане — хІара пенсионер волча И. И. Овсянникова, коммунистически къахьегама цеха воккхагІа волча инженера Н. И. Ахматова, кхычар.

Дукхача тайпара ба ленински юбилейна яха йоагІача тайпара накъьахара коллектив оарцагІйоахаш партийни, профсоюзни, комсомольски организацеша бу болх. 1969 шера январе коллективо, ший декхараш керда а долхаш, сецам баьб, пятилетка диълагІча шера план хьалхагІа лаьрхІа хиннача тайпара 1969 шера 25 декабре а ца еш, 20 декабре, 1970 шера хьалхарча бить бетта план хамал диъ ди хьалхагІа кхоачашъе аьнна. ХІаьта уж декхараш толаме кхоачашду крекингисташа.

ХІанз производстве технически прогресса темпаш сихъяран инженерии къахьегама эффективность лакхъяран мероприятеш кийчъеш ба завода коммунисташ инженерно - технически болхлойи. Из дош вай бетта дувца оттадергья ерригача завода юкъерча партийни собрание. Масала, № 3 йолча цеха коммунистанен ИТР-ашен хІанзале а отрдьй прогресса технически проблемаш кхоачашъяра инженерно-технически болхлоша беча балха хІаранена къьстъяьстан дукха цхьана болаш чакхйоахаргйолц план.

1969 шера бить бетта лелаьча социалистически яхьа итоташ еш, завода партийни организаце коллектива теркам тІабераьбир В. И. Ленин ваьча дийнахьа дена 100 шу дизара сийна тІаийна социалистически декхараш кхоачашдара, пхе шера план 1970 шера 7-гІа ноябрь хьатІакхачалехьа кхоачашъяра, укх пхе шера мехкарча мехкдаьтта чакхдоахараша миллиардагІа тонн чакхйоаккхаьча дакъа лаццара сий дола бокъо йоалийтара вІаштІехьдаккхара.

[illegible],
КПСС XXIII-ча съезда цІерагІча крекинг-завода [illegible] секретарь.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

Польсни тасачаши юртбоахама машинаши доазал араьхьарча рынке чІоагІа хоатташ я.

Сурта тІа: кийчъь латта «Урсус С-4011» яха тракторащ. Уж арахец Польше фашистски оккупаци йолча шерашка хІалакъь дІаьхкхача, тІемал тІехьарча хана юхаметтаоттаьча Варшавана уллурча «Урсус» яхача заводо.

ЦАФ—ТАСС сурт.

Черновицки областний филармоне Буковински халхн халхарой ансамбле республикашарча яхача творчески коллективашца цхьана дакъа лоцаргда 1969 шера 27 мае Москве хьадийлачча РСФСР-ерча украински литературея искусствая декаде.

Ансамбла 20 шу дизар дезадаш цхьана кийсденнад 10 сто... яхар. Цу шерашка вай Даьлен тайп-тайпарча моттигашка ... эзар гартта концерт деннад коллективо. Съездаш хулча Кремлевски дворецо а, кортатски юрташка а зрителашна ... цхьатерра детаи гІоадаьна а боахам чІоагІа тІехьараш деттаи сий дора исполнителий.

СУРТА ТІА: цхьа солиш я халхарой Буковински ансамбль.

В. Степаненко сурт.

ТАСС фотохроника.

АХКАНАРА ДЕШАРХОЙ ПОХОДАШИ ЭКСКУРСЕШИ

ГаргахоачаІ латт ахканара школьни каникулаш: саІа, сакъерда, наькъа аха хозагІа йоаха. Цхьабараш уплахцІено тоаэ лагерашка гІоргба, вокхаш шоай республикаи лоаІлахарча республикайи лоамашк хьуни наькъашка гІолла деларгба, кхоалагІбараш мехкарча дукхахча городашка гІоргба. Цу Нулакха кІаръэ кийче еш латт цІагІа, школашка, берий коашкарчей улицашкарчей клубашка. Укх деношка къаьстта дукха болг ба республикански берий экскурсионно-туристски станце боахлой. Укхаза хІанзе а йоазаш я туристски походий маршруташ.

Малав къона волча хана Нева тІарча — Ленина городе — Сийлахь - боккха Октябрь дІаболабеннача хила безам боацар? Июнь бетта Ленинграде гІоргва Грознерча №№ 29, 54 йолча юкъерча школай дешархоех 65 саг. Цига города исторически памятник моттигашка хьожаргба уж, музейшка гІоргба, бІаргагургда «Аврора» крейсер, Зимний Дворец, Петропавловски крепость, «Эрмитаже» а Петергофе а гІоргба. Юха боагІаш Москве совцаргба дешархой. Июль бетта Ульяновске гІоргва Курдюковски юкъерча школерен Наурски юкъерча школерен 40 саг, город Турзал Волгограде—Курдюковски юкъерча школера 25 саг. Грозненски района Петропавловски юкъерча школера 15 дешархо вай Даьлен столице — Москве гІоргва. Кремле, В. И. Ленина Мавзолее, Халкъа боахама карагІдьнарий выставке гІоргба уж.

Дукха туристски походаш е лоркІ Нохч-ГІалгІай чу. а. цун доазонел араха а.

Грозный — Домбай — Клухорски перевал — Іаьржа форд маршрутагІа 22 дийнахь, 1 июле дене 22 июле кхаччалца, 48 саг гІоргва Гораторски юкъерча школера.

Каспийски форда йистерча лагере гІоргва № 37 йолча юкъерча школерен Шелковской юкъерча школерен 50 дешархо. Город Грознера № 28 йолча школа Х-ча классера дешархой туристски походе гІоргба укх маршрутагІа: Грозный — МагІа Оалкаш—Фартанга яхача хица, лоаман дукъагІа — Итум-Кхале. Цу школера дешархой соахка сураьха хинна лоамаш дукъгІарча перевале. Мукх ца дуъача болатех аь вышецал оттаьй цар цига В. И. Ленина сурти 100 цифрех тІа а латташ. Из поход В. И. Ленин ваьча дийнахь дене 100 шу дизара хетаьд. ТІаргимара Итум-Кхалагахьа хиннаб дешархой, цхьабакъда, чакхбаьннабац. 1969 шера аьхка лоацагІа болча наькъагІа Оалкана гІолла баха дагьарлар. Цу хана дагадехар хІана кхоачашдергда.

Город МалгІабикерча №№ 3, 8 йолча юкъерча школашкара 30 саг — къона туристаш 15 дийнахь центральнийн малхбузехьарчен Кавказе гІолла чакхбаргба. А. Д. Половая кружковций группа туристски походе гІоргья Нохч-ГІалгІай чура Грузе.

№ 54 йолча юкъерча школерча 60 саге салоІаргда ІаьржагІа форда йистерча туристски лагере. Николаева группа Теберде, Домбай, Чухчурски кхурихалгашка, Сухуме, Тбилисе, Казбеге, гІоргья.

Кхы а дукккача саьердамеча маршрутагІа гІоргба вай республика школашкара дешархой.

Август бетта Рошни-чу яхача Урус-Мартана района юртал араьха Нохч-ГІалгІайчен къонача туристий XII-гІа традиционни слет ертъя. Из слет В. И. Ленин ваьча дийнахь дене 100 шу дизара хеталь хургья. Слете боагІаргба эггара чІоагІагІа бола туристаши дикагІа бола краеведаши.

А. ФЕДОРОВ.

Республиканерии берий экскурсионно - туристски станцие методист.

КНИЖКА ДЕШАРИЙ КОНФЕРЕНЦИ

Белгеала хул Надтеречни района Гораторски межхиадстадой культура ЦІа цхьа саькердаме мероприяти укхаза хулача дийнахь. Цу тайпара дар сенара да а.

Ши хезача гІалгІай писатела Базоркин Идриса «БІаьвнерший боадонгара» яха книжка дуцаргІа лаьрхІа конференци йолаьлатоъьа хІа яр культура ЦІен зритальни зал хьалийчаьрна гулбеннача хана.

Деган гІоздаьна ба уж шоашта чІоагІа дукхалесаденнача книжках лаьца дуьца а цун автор шоашта бІаргаго а беш хилараш.

Конференци хьалийхлар Гораторски юкъерча дипла хьехархочо Лавренюк Валентина Степановнас. Лоацца дийцар цо писатела вахаралн цун творчестваин. Цул тІехьагІа книжках лаьца къамаьлаш дир «Горскнефть» НПУ мехкдаьтта промысле инженеро К. Ю. Газиева, Гораторски юкъерча школе истори хьехархо Л. Р. Ималоваси эрсий мотта литературех хьехархо Г. Х. Бапиевас, пенсионерка А. П. Порывалевас, сийрдийхарча школа директоро В. Г. Живовас, кхычар.

Массане а чІоагІа дика могадир книжка. Юххера а къамаьл дир конференце дакъа лоацалл хиннача автора Базоркин Идриса. ХІанз цо беча болх а дІахо де лархІа цо а дийца ...о. ТІаьхо дешархой дукхача - хеттараш ... делар.

Конференци ... тІехьагІа «Кхалтар» яха художественни кинофильм гайтар гулбеннача...

А. ...

ПАТРИОТАША ЕТТА ХІАМАШ

ЛОНДОН, 27 май. (ТАСС). Къулбехьен Вьетнам мукъалкхара эскара бІухоша селхан ракеташи минометашки йийттар американо-сайгонски эскара тІема объекташта. Рейтер яхача агентства корреспондента Сайгонера беча хоамах йоаккхий топаш еттаи йола объекташ хиннаи дІаеттар провинциальни кхо центр Хюэ, Куангтри, Куангчи.

Куангчгий яхача провинции ... районе ьвча кІийлам тІа шоазвьара ... американски подразделенеи. Цу сахта баьча тІем тІа моастагІчу ... а 30 салте тІера ... лар.

ИРРИГАТОРИЙ КОТАЛО

БУХАРЕСТ. Дунай бассейне Болецита — Калафат яхача участке ирригационни система тъераше йолкха къамагана котало ьыхкай. Цар ирригаторашка дІаенний 15600 гектара тІа хий дахла йош хулийтаргІйола сооружении.

ПРОИЗВОДСТВА ОТХОДЫХ Ю КЕРДА НАЙМАШ

[текст неразборчив]

СУРТА ТІА: цхьа ... Малушко нахарши а гребени о ...

Б. Зауменко сурт.

ТАСС фотохроника.

Укхаза беш хургья

Гудермесски района Суворов-Юрта къона беш дІаіогІаш хилар дукха ха йоацаш «Новогрозненский» чхьагІар доакхача совхоза болхлой. Доакха новкъостал дир нарна цу юртарча юкъерча школа дешархоша.

Йоазартйоацаш эргаьннай виннунита совхьара участок. ХьалхагІа яьсса яре хиннача моттиге хоза, къона беш дІаегІай. Совхоза центральни усадьба доазон тІа ерига а дІаегІа гаьнаш кустарникаш 1275 я.

Р. АЛИЕВА.

ВЬЕТНАМСКИ ХАЛКЪАЦА БАРТ-ЦХЬОАГІО ЙОЛАШ

ГАВАНА. НФОЮВ политически плайах лаьца йола Куба кхыча мехкашарча гІулакхий министерства заявлени араьккхий «Грамма» яхача газета.

Заявлене тІа белгалдоаккх из план Къулбехьен Вьетнаме беш йола американски империалистий агрессиви тІом сонабара тІеразаь хилар. Из план 1954 шерарча Женевски соглашенеш тІа, Вьетнаме бокъонаш делаш долча хьал тІа, вьетнамски къаман бокъонаш лархІар тІа отталь я, яхаш белгалдоаккх заявлене тІа.

Ший лоІаме хилара, суверенитет йолаш хилара, территориально бІарчча хилара тІехьа вьетнамски халкъо ца дохаш, ше кхо ца дешлоаттабу къовсам, шеко йоацаш дунен исторе эггара сий долашагІен хьехам дучарехи болчарех цхьа вагІув я, йоах дІахо заявленее тІа. Шоай кортамукъа а шоай лоІаме а хилара тІехь Азе, Африка, Латински Америка дерригача халкъашта арантаргни хьокхамги ба Вьетнам аьнна геттара цийса дІакхайкадаьд.

Куба МИД-а белгалдоаккхаш махиллара, Вьетнаме лоаттабеча бІахача, оуламеча тІем тІа дувцилгп йоацаш империалисташ эшаргба.

Куба халкъой революционни правительствал йиза хьаллоан Къулбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман фронта оттаьь итт пункт, йоах заявлени чакхйоаллаш.

СТОКГОЛЬМ. Сайгонски режима деш дола-тІема новкъостал сопадар хьадехаш США президентага кхайкар шведски парламента депутатийи шведски кипалий кертерча деятельнийн группа. Ниттэ из хьадех стокгольмерча американски посольствага дІаденнача кхайкарала тІа.

БЕРЛИН. Демократически Германе Къаман фронта Къаман совето Къулбехьен Вьетнам мукъалкхара Къаман фронта ЦК-га дадаьча письмо тІа цу итт пунктах НФОЮВ политически, Къулбехьен Вьетнаме машар оттабе лерхІаш йола политически программа я, йоах.

Шуй письмо тІа Къаман совето хьалда дІадех Къулбехьен Вьетнаме ВІашагІкхийттача Штаташа зулам беш бола тІом соцабар а Париже еча переговораштта йовкъаш схкара тактика йитар а.

НЬЮ-ЙОРК. Вьетнаме беча тІема духьаларча наькъа группа укх денешка Нью - Йорка цхьан призывной пункта помещене чу а йийкха, цигара дерригача регистрационни документаш хьа а йийца, улиц тІа доагадаьд уж. Полице 15 саг лаьцар.

Призывной пункташкара регистрационни документаш дІадахар Вьетнаме латтача агрессена американски кагирхой духьал хилара формех цаІ я ВІашагІкхийттача Штаташка.

«Берригача мехка тІа-тІа дукхагІа дІадех Вьетнамера тІом сонабелген американски эскаро дуьна юкъе дакъа лоацигга дуткатен — яхаш белгалдоах укх денешка Чикаго городской совета тІайийчача резолюцие тІа. Резолюце тІа Никсона правительство тІаьхех Вьетнамерча тІема дезскаламик яра тІадерзадаь гІулакхаш йийзна теттаи дара, американски эскар Іаьаьмте чекха шигара арадаккхара.

Ленинизма байракха кІал

СОФИЯ, 27 май. (ТАСС). «Работническо дело» яхача газето селхан араьккхай Болгарски коммунистически парте I съезд хиина 60 шу дизара хетаьь статья.

Ший решенешца цу съездо чІоагІдир парти ленинизма байракха кІал оттар, мукъ керда, марксистско - ленински тайпара йола парти хилар, яхаш нацу газета. ЦаІ йоача фронта тактика кхетакка юкъе а кхухьаш, БКП-ас кийчдир 1944 шера 9 сентябре социалистически революци котъьяи яха политически эскар.

1919 шера май бетта 1 съездо хьакхайкаь принципаши идеяши Болгарски компарте хІана хаддаза чакхйоах Болгаре социализм хьалхьеш а дунен халкъашта юкъерча коммунистически болама цхьоагІо чІоагІъеш а делача ший революционни практике.

КХЫ ЦХЬАЬКХА А ВА «ДУНЕННА ЦХЬАЬ ГОБАЬККХАР»

Дунхе ха йоацаш Англе, гурпала де доагІача тайпара сийдеш, тІеййиар доакха доацача кемилгаца цхьаь дуненна гобаьккхаиена, къонахчал дола кхы цхьаькха цхьа морях а. Дехал дола наькъахо — 30 шу даьнка фордахоар Робин Нокс-Джонстов котлониа Фалмуте юхакхачар ше форда тІа ваьннача тІехьагІа денз 312 ди даьннича хана.

Укх тІеххьарча шин шера шоай цІераш форда никъ бара историна юкъейкхьача, «дуненна гобаьккхача» воккх шин англичанал эршаш Нокс-Джонстона 30000 миль бІаьха форда тІа никъ ше, беш цхьаннахьа а цІаккха юха ца сонечи, е хий а, е продовольстви а Іелаш ца деш баьб ший никъ.

Малхах ваьга о мож ...Іаьхъалийте а волча Нокс-Джонстона ше кема тІара Іовессачул тІехьагІа хьакхайкадир, цІаькха а форда тІа валара тоъал «тІаакъь» хет сона се, аьнна.

Цу тайпара никъ эггара хьалха баьо из хьларах тарра, по бокъо яьккхай кІнраидеиошкарча цхьан газето тела совгІат ээара. Цу газето вІашагІделлал цІаккха ца сонаш хьтсменаша-цхьаьнар дуьнина гонахьа ший тайпара никъ белга. Цига дакъа лоац кхи а кхаь форда неькъахочо.

Халахете а, цхьабакъда. никъ беш шу гаргга ха яьккхачул тІехьагІа, цо ше кхьчох, долла хІана дьтта хьеххача санна лелаш хиннача» хана, юхе йиса массехк миль никъ салуаш шортига бо бийзаб Нокса-Джонстова. Хьайнача фордаца в хьеххарча михаца а къовсам лоаттабар бахьан долаш шип дийпахьа гарга хьевала вийзар цун.

137 дийнахьа буса дунеща цхьаккха тайпа бувзам хиннабац Нокс-Джонстона, хІана аьлча цун радиопередатчик болх ца беш сецаб. Радиограммаш дІаийе йиш йолаш хиннав из. цхьабакъда, царна жоп дала йиш йолаш хиннавац. Гаргарча нахен доттагІашен ший гІайгІа сргІолацдаь сахьувзадаьд морика.

Пресс-конференце ше къамаьл деш, Робин Нокс-Джонстона дийцар шийна хиннача цхьакхза цхьан хатарах — хи чу а ваьнна «Сухьиле» яхача ший кхача кисера хецаенна моттиг дІакъовлаш йоаллаш вкула еза чкъьара тІакхаьчача хана.

Ф. КАТЛЕР,

ТАСС корреспондент.

Лондон.

ХЬУНАШ ЛОРАЕ А ЕБАЕ А ЕЗА

1960 шера октябре тІайийца «РСФСР Іалам лорадара» закон Іалам лорадарен Іилма-техническ бокъоний парда тІа Іалама ресурсех пайда эцарен даькъера гениальни ленински указанеш творчески дегІакхувлаш хилара дода тешал да.

Крымски араш санна хийн лаьттен лорадара боккха доархІам болаш я вай Нохч-ГІалгІайчен лоамашкара хьунаш. Йолаш я вай республике хьунаш йоацаш йоккхал йола районаш, михо гІум дІаккхуьа бурунин шьра ареяш. Мишта кхоачашъю вай ленински идеяш?

Советски Іаьдал эттача денз Нохч - ГІалгІай чу дукха балхаш даьд хьунаш лораар вІаштІехьдаккхари царех рационально пайда эцарах. Республика хьуна бохлоша хьаккхерал совгІа хьу кхаметтаоттаьра дукха балхаш ду, из дикача фух хилийтара йоакхо ю. Дукхьал 1965 шера дене 14 эзар гектар хьуна культураш дІайийкай, цу даькъе 3300 гектар боча бІараши 2200 гектар попи а йолаш. Ше-шегІа хьу юхаметтаоттаргйолаш балхаш ду. Кхаш лорадеш хьунаш дІайийпай 2500 гектара гІа. Наурски, Шелковской районашка буруни шьраза аренашка гІум чІоатІьеш 7 эзар гектара тІа балхаш даьд.

Города гонахьа баьцара гон биллара декхар тІалаттача Грозненски городской лесхозо дукха хьунаш йогІ. Ше вІашагІьеллача кхаь ах шера цу лесхозо 730 гектара тІа хьуна культураш дІаегІай.

Нагахь санна хьалха республика хьуна болхлоша дІайогІача хьуна культурай фу дикагІа хилийтара беаттІа теркам тІабохийтаи хиннабене, хІана шерра къовсам лоаттабу дукхьал боахама маьхерча фух йола хьу мара за ебае. Поп, соний гаьнаш, шьрача ерарча районашка кІай кІарихал, енха дегІайоагІа пихх, бочача бІара гаьнаш дІайогІ.

Эрий тІаювлача соний гаьнаш тІара сом дикагІа хилийтара дукха балхаш ду, хІанзе итт эзар совгІа прививка яьй.

Халахете а вай республике хьуна боахам лелабеча нийелу хьуний хьалашта, кхашта, хиита чІоагІа Іоткъам беш дола дукха кхоачамбоацараш.

Нохч-ГІалгІайчен лоамашкарча хьунашка дукхагІдолча даькъе чІоатІа маьхера дахча йола поп я. ТІеххьарча шерашка республика хьуна боахама управленешта карагІдаьннад дахча кийчдара план лотъе. Цхьабакъда, цу гІулакхах кхоачамбац, хІана аьлча мопа дахча кийчъяра задани эшачул дукхагІа я. ШолагІча группах йолча хьунашка хьахха йиш яр 107,31 эзар кубометр мара яд, хІаьта 1968 шера 137,2 эзар кубометр кийчъяьй. ДІахо а миста хьу хьекхе кхо-дикъ шу даьлча цхьаькха га исаргьян.

Берригача мехка кийчъеча хьунга дидача Нохч-ГІалгІайче хьоккар Іаьламате кІезига я. Цхьабакъда, вай республика Іаьма чІоагІа Іаткъам да из. Пудукъа, бакъахьа хетар хьуна боахама управлене хьу кийчъяра плаваш лотъе ца а гІертаи, вай лоамашкара еррига хьунаш цхьоалагІча группах яхара де дезар дича, хьу хьекхалга дукхьал хьу пІеньем хила деза.

Лоамашкарча хьунашта чІоагІа ю ку къона гаьнаш дІайоахача, хьуна иеча тахлаеча лаьттан тІехен тІарча трелевки. Из трелевка елга сийаде деза. «РСФСР Іалам лорадарa» закона тІа цу тайпа трелевка елга могадеш дац.

Укх тІеххьарча шерашка дІахопена материал дукха кхеь вай республика хьунаш лелаерашка. Цу материалашца доалахара республикаш Іалашъю. Цхьабакъда, цоаш кІезига дІайогІа. Гаргарча шерашка хьекхар шихел дІайогІа еза хьу.

Еррига 40 эзар гектар хьунаш я вай дукхача колхозашка. ДукхагІйолча хьунашкара балхаш дукхьал хьу хьахарца чакхйоал. Из юхаметтаоттаьра балхаш дац.

Юртбоахама министерствай хьуна боахама управленей дукхагІа теркам тІабахийта беза колхозий хьунашта, укх гаргарча хана къоастаде деза колхозашта юкъера лесхозаш е лесничестваш кхаьра доац. Колхозий хьунашкара хьуна боахаш Іилман зарда тІа лелабергба цар хьуна ресурсех рационально пайда эцаргба.

Дукха зо ду республика хьуна хоаттам боацаш хьу теларапа. ХІара шера цхьа эзар совгІа кубаметр хьу тед цар. Из зулам сиха дІадаккха деза.

Кхоачамбоцаш къовсам лоаттабе беза хьунашка, юртахтеи городашкен гонахьарча хьуна кІеторгашта юкъе хьайбаш доалладара дукхала.

ХІара юрта, городе вахар дехкарийда ца хьу лорае, ебае.

В. ПИРОЖКОВ,

Іалам лорадара республиканийни общества белхтокхамара ...

ИЮНЬ БЕТТАРА ХАОТТАМ

СССР гидрометеорологически служба Керттерча управление беча хоамагІа, июнь бетта Кавказ малхбоалехьарча даькъа тІа юкъера температура боарамга кхоачаш хила тарлу: бийсашка 19—24, деношка 27—31 градус, кхоалагІча декаде бийсашка 9—14, деношка 16—21 градусага кхоачаш лок а луш.

Йочаш 40—60 мм, лоамашта юкъера районашка 90—110 мм (боарамга кхоачаш) хила тарлу. 2-ча июнера 11 июне кхаччалца 22-ча июнера 26 июне кхаччалца йолча ханашка дукхагІча даькъе кхаьла хургья, цхьацайолча моттигашка лоацо догІа деххаргда, бирса йочан тІа а хьувзаш. Вокх юлейнсача хана лоадам боацаш моркаш а йолаш, йочан а йоацаш ха хургья.

Метеостанца.

* * *

Такан республике гІоллен Грозни кІезиг - дукха моркаш а йолаш, йочан а йоацаш ха хургья. Малхбоалехьаре лаьгІо гІаьххьача боарамга кхоачаш муя хьеккаргба. Республикера температура 20 — 25 градус. Грозне 22 — 24 градус йовхал йолаш хургья. ДІахорча шин дени шин буси хувналуш моркаш а йолаш за латтаргья. 30-ча мае цхьацайолча моттигашка лоацо догІа деххарда, бирса йочан хила а тарлу. Малхбузехьаре лаьгІо гІаьххьача боарамга кхоачаш муха хьеккаргба. Бийсашкара температура 7—12 градус, деношка 20 — 25 градус йовхал йолаш хургья.

Метеостанци.

Редактор М. К. ЛЬЯНОВ.

ЛадувгІа, хьажа

РАДИО

29 май

7.20 — «Грозненский рабочий» «Комсомольское племя» газетий обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Сердало» газета обзор. 8.20 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — «Цун наькха тІа — Ленина орден» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — «Къона тІехье» (нохчий меттала). 16.20 — Юрта боахами къахьегамхошта дола концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Москва. 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ведени районе зерата де ... ... йоахаш дараш яха беседа. (нохчий меттала). 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва. 19.20 — «Лэшин ... хана хиина музыка (эрсий меттала). 20.00 — Чухьелхьо» яха радиоспектакль (эрсий меттала). 22.00 — Москва. — Передачай программа. 20.40 — «Зали Авроры» яха художественни фильм.

30 май

7.20 — «Грозненский рабочий», газета обзор. 7.30 — Передачай программа. 7.35 — Москва. 8.15 — «Ленинан некъ» газета обзор. 8.25 — Хоамаш. 8.35 — Ашараш. 8.45 — «Къона тІехье» (гІалгІай меттала). 9.00 — Москва. 16.00 — Передачай программа. 16.05 — Концерт. 16.45 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала). 17.00 — Судаера стихах долча илли передача. 17.30 — «Школе берш «генетически кхетамца кхелар» яха беседа. 17.45 — Партийни болхлочун трибуна (гІалгІай меттала). 18.00 — Керда хоамаш (нохчий меттала). 18.15 — Ашараш. 18.25 — Керда хоамаш (эрсий меттала). 18.40 — Москва. 19.18 — «Ракетчикаш» яха радиоспектакль. 20.45 — Москва.

ТЕЛЕВИДЕНИ

29 май

18.00 — Школера йоалхоя ди» яха киноочеркаш. 18.25 — Ислами кагирхойи (гІалгІай меттала, эрсий меттала доаккх). 18.40 — «УкхцІено». Телевизионни журнал. (нохчий меттала). 19.05 — Телевизионни керданараш (гІалгІай, эрсий меттала). 19.25 — Музыкальни пауза. 19.30 — Ленински школа. 19.50 — Доакхар кийчдоллаьенная. 20.10 — Шоана. берш. 20.20 — Дунен халкъашта юкъера обозрени. 20.35 Передачай программа.

17.55 — Передачай программа. 18.00 — Мирнера хьоашалгІа даьхача беланта дола концерт. 18.50 — Ленински зачетага. Кагирхошта йола передача (гІалгІай меттала, эрсий меттала доаккх). 19.10 — Телевизионни керданарец (нохчий, эрсий меттала). 19.40 — Хоамаш. 19.45 — «Порта хиннар» яха художественни фильм. 21.15 — Советски Союзера Болгарски культура деношк. «На огонек». 22.30 Передачай программа.

ХЬЕХАРХОЙ, ДАЙ-НОАНОЙ, ДЕШАРХОЙ ТЕРКАМГА!

ХьатІадоагІача керда дешара шера лаьрхІа Нохч - ГІалгІай Респотребсоюзо еррига юрташкара тикашка эрсий, нохчий, гІалгІай меттала учебникаш доахийта а хІаьта нитта школен - йоазон хІамаш, канцелярски товараш, школьни форма, ноги гІорс, барахьаш, школьникашта яна кхыцола товараш доахийта а вІаштІехьдаьккха.

Тха хьаьсара цІдархой! Потребкооперацера локаьта эцаш дола товараш яна дуьза!

Респотребсоюз.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Ленина улица, 11 (3-гІа этаж). Телефонаш: редактора—3-44-90; редактора зам.—3-39-11; бехктокхама секретара—3-34-38; партийни вахарей, культурай, промышленностен отделий—3-42-30; юрта боахамей письмой отделий—3-42-28.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Грозный, ул. Ленина, 11 (3-й этаж). Телефоны: редактора—3-44-90; зам. редактора—3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни, культуры, промышленности — 3-42-30; отделов сельского хозяйства и писем — 3-42-28.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революце проспект, 7/84.

Типография из-ва «Грозненский рабочий», проспект Революции, 7/84.

СФ05126. Заказ № 2455.